

Project Management Consulting

društvo s ograničenom odgovornošću za izradu marketinških, financijskih i ekonomskih analiza i prognoza
Baštijanova 9, 51000 Rijeka, Ured: Riva Boduli 1/VI kat, Tel. (0)51 338 683, GSM 098 472 730, Fax. 051227 530
www.pmc-sailing.hr E-mail: pmc@ri.htnet.hr

PROJEKT UKUPNOG RAZVOJA GRADA GOSPIĆA

SAŽETAK

SADRŽAJ

Naziv	Str.
Riječ autora	3
A) Uvodni dio	5
1. Uvod	5
2. Razvojni problemi i razvojna ograničanja	7
3. Područni kapital	8
4. JLS u poticanju razvoja gospodarstva	13
B) Razvoj gospodarstva – resursi i modeli razvoja	15
1. Razvoj poljoprivrede, proizvodnja hrane	17
2. Razvoj turizma, hoteljerstva, ugostiteljstva, agro i seoskog turizma	21
3. Razvoj proizvodnih djelatnosti, obrtništva i servisnih djelatnosti	30
4. Razvoj šumarstva i lovnog gospodarstva	35
5. Razvoj intelektualnih, financijskih i drugih usluga	38
C) Plan provedbe PUR-a	41
D) Plan razvojne kampanje	45

RIJEČ AUTORA

U Gradu Gospiću su nositelji ukupnog razvoja lokalni, a zatim i ostali hrvatski i inozemni poduzetnici, poduzetničke udruge, grupe poduzetnika interesno povezanih na pojedinom projektu.

Poslovi koje bi oni trebali obavljati u razvoju gospodarstva su

- istraživanje vlastitih potreba poduzetnika
- kontinuirano praćenje vlastitog razvoja – financijski i društveni učinci razvoja
- koordinacija vlastitog razvoja sa JLS
- participiranje u ulaganju u infrastrukturu
- promocija i marketing aktivnosti
- ocjena gospodarskih učinaka - "after care" program

Uloga Grada Gospića kao subjekta konkretnog razvoja gospodarstva se definira sa slijedećim konkretnim poslovima – zaduženjima:

- osiguravanje prostorno-planskih pretpostavki za razvoj
- koordinacija razvoja JLS sa županijom, ministarstvima i EU
- osiguranje financijskih sredstava
- provedba javnih natječaja
- izgradnja glavne - zajedničke infrastrukture za poduzetničke zone i turističke – sportsko rekreacione zone, te
- nadzor nad namjenskim trošenjem financijskih sredstava JLS

Uloge ostalih subjekata razvoja gospodarstva su: Županija: osiguranje financijskih sredstava za razvoj, promocija razvoja svih JLS, Ministarstva: osiguranje financijskih sredstava, EU: osiguranje financijskih sredstava, Javna poduzeća: participiranje u izgradnji infrastrukture, Financijskog sektora: plasman kreditnih sredstava.

Grad Gospić se u zadnjim godinama razvija kao administrativno središte Ličko senjske županije, te kao trgovačka i obrtničko - industrijska destinacija. Evidentan je problem neadekvatne iskorištenosti turističkog značaja Grada Gospića, kao i spori razvoj poljoprivrednih i turističkih kapaciteta, te kapaciteta servisnih i uslužnih djelatnosti.

Prostor za ukupni razvoj Grada Gospića je vrlo vrijedan i logičan slijed razvoja mora biti u što boljoj iskorištenosti postojećeg prostora urbaniziranih zona, poljoprivrednog zemljišta, sportsko rekreacijskih i turističkih zona, što će rezultirati sa većom zaposlenosti te većim ukupnim prihodima.

Grad Gospić je JLS - područje od posebne državne skrbi koje se mora razvijati u smjeru održivog razvoja drvo prerađivačke industrije, zimskog, ljetnog, izletničkog, seoskog, lovnog, ribolovnog, sportskog, zdravstvenog i kulturnog turizma, kao i u smjeru održivog razvoja poljoprivrede u sinergiji sa turizmom. U razvoju turizma potrebno je najviše osloniti se na autohtoni ekološki turistički proizvod: tradiciju, organizaciju izleta, ugostiteljstvo - gastro brand, agro turizam, igre i kulturne događaje – koncerte, te ostale kulturne događaje u Gospiću, kao i na području ostalih naselja Grada Gospića i okolnih općina.

Razvoj drvne industrije, drvoprerađivača, te ostalih povezanih obrtničkih, proizvodnih i servisnih djelatnosti se očekuje kroz kapacitete postojećih poslovnih zona i postojećih pogona u naseljima.

Za razvoj trgovine, te zimskog, ljetnog, izletničkog, seoskog, lovnog, ribolovnog, sportskog, zdravstvenog i kulturnog turizma nisu potrebna velika sredstva i ulaganja. Najveća ulaganja su potrebna u kvalitetan management.

Radnici za potrebe turističkih i industrijskih - obrtničkih proizvodnih djelatnosti postoje kako u Gradu Gospiću, tako i u obližnjim općinama Ličko senjske županije. Međutim u drvenoj industriji te u ostalim proizvodnim djelatnostima nedostaju visokostručni radnici koji su potrebni za razvoj u smjeru finalnih industrijskih proizvoda, stolarije, namještaja itd. Za razvoj zimskog, ljetnog, izletničkog, seoskog, lovnog, ribolovnog, sportskog, zdravstvenog i kulturnog turizma potrebna su ulaganja u doškolovanje domaćeg stanovništva - turističkih radnika iz svih zanimanja.

U razvoju poljoprivrede potrebno je najviše osloniti se na proizvodnju autohtonih ekoloških finalnih prehrambenih proizvoda, mesa, mliječnih proizvoda, meda, gljiva, itd, koji se mogu plasirati u turizmu Grada Gospića, šire regije Like, Dalmacije, Istre i Primorja, te u hrvatskim trgovačkim lancima.

Zaključno postoje svi preduvjeti za kvalitetan održivi razvoj Grada Gospića, povećanje gospodarskih aktivnosti, povećanje standarda lokalnog stanovništva i najznačajnije obnovu Grada Gospića kao moderne i ugodne destinacije za rad i stanovanje.

mr. oec. Miran Cofek, dipl. ing.

A) UVODNI DIO

1. UVOD

Istraživanju i izradi ovog dijela PUR-a prišlo se u prvom redu radi ispunjenja temeljne misije svakog stanovnika Grada Gospića: sukladan i brži gospodarski razvitak Grada Gospića u Ličko senjskoj županiji i u Republici Hrvatskoj.

Prilikom istraživanja i izrade studije postavljeni su slijedeći glavni ciljevi koji se moraju ispuniti u budućem razvoju Grada Gospića:

Kvalitativno:

- povećanje kvalitete života u Gradu Gospiću
- dugoročna sigurnost prihoda Grada Gospića
- dugoročna sigurnost prihoda gospodarstva Grada Gospića
- dugoročna sigurnost radnih mjesta u gospodarstvu Grada Gospića

Kvantitativno:

- povećanje prihoda Grada Gospića
- povećanje prihoda gospodarskih subjekata, pravnih i fizičkih osoba, u Gradu Gospiću
- povećanje zaposlenosti lokalnog stanovništva

Sadržaj istraživanja i analiza koje su provedene u ovoj studiji je:

- Uvod i definiranje istraživanja s ukratko opisanom misijom projekta, ciljevima, metodama istraživanja, financijskim metodama i prognozama.
- Istraživanje i analiza poslovanja gospodarstva Grada Gospića u zadnje 2 godine i prognoza poslovanja gospodarstva Grada Gospića za razdoblje od 2006. do 2011. godine bez promjena u razvoju gospodarstva Grada Gospića. Područje istraživanja su bili gospodarski subjekti, pravne osobe: mala, srednja i velika poduzeća i obrtnici (fizičke osobe) u sadašnjim administrativnim granicama Grada Gospića.
- Prijedlog scenarija razvoja gospodarstva Grada Gospića,
 1. Razvoj poljoprivrede, proizvodnja hrane
 2. Razvoj trgovine, ugostiteljstva, zimskog i ljetnog turizma, sportskog turizma, agro i seoskog turizma, te zdravstvenog turizma
 3. Razvoj proizvodnih djelatnosti, obrtništva i servisnih djelatnosti
 4. Razvoj šumarstva i lovnog gospodarstva
 5. Razvoj intelektualnih, financijskih i drugih usluga
- Istraživanje i analiza razvoja gospodarstva Grada Gospića za predložena razvojna scenarija
- Zaključci, preporuke i planovi realizacije promjena u gospodarstvu Grada Gospića

PUR je temeljni dokument za donošenje gradske politike gospodarenja prostorom čija je uloga da dosegne kvalitativno i kvantitativno poboljšanje uvjeta života i poslovanja gospodarstva u Gradu Gospiću u slijedećih 6 godina.

Istraživanje i analize su napravljene prema znanstvenoj metodologiji strategijskog managementa i metodologiji izrade PUR-a usvojenoj od Uprave za regionalni razvoj Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka.

U studiji su korištene metode istraživanja tržišta, financijske metode i ekonomske prognoze koje su uobičajene kod analiza gospodarske opravdanosti investicija prema domaćoj i stranoj literaturi:

1. A. Bazala "Istraživanja vezana uz prodaju i distribuciju"
2. Kotler, P. "Marketing Management; Analysis, Planning and Control"
3. Manual for the Preparation of Industrial Feasibility Studies, UNIDO Vienna 1991.
4. Investing in Development, Warren C. Baum Stokes M. Tolbert, World Bank, Washington 1985
5. Guidelines for Project Appraisal, Arie Kuyvenhoven and L.B.M. Mennes, Government printing office, The Hague 1989

Za prikupljanje tržišnih informacija korištene su pismene, telefonske, intervju i statističko-informatičke metode istraživanja tržišta.

2. RAZVOJNI PROBLEMI I RAZVOJNA OGRANIČANJA

Razvojni problemi Grada Gospića:

- demografski problemi - depopulacija
- nedostatak razvojnih planova i poduzetničkih inicijativa
- nedostatak izvora financiranja
- stagnacija razvoja gospodarstva
- nedostatak stručnjaka
- nezainteresiranost građana i poduzetnika
- nedostatak turističke infrastrukture – ugostiteljski objekti
- neiskorišteni prirodni resursi
- zbrinjavanje otpada
- nedostatno istraživanje prirodnih fenomena
- naše stanovništvo se ne zapošljava u dovoljnoj mjeri
- vrlo slaba naseljenost – vrlo loša demografska slika
- nedovoljna gastronomska ponuda
- nedovoljni smještajni kapaciteti
- 50% neobrađene zemlje
- zastarjela mehanizacija
- zemlja pretežno u vlasništvu RH (neriješeni vlasnički odnosi)
- zemljišne knjige
- usitnjenost zemljišta
- nema/nedovoljno poslovnih partnera
- neosigurano tržište
- nepoznavanje onoga što nam integracijski procesi nose (EU) – prednosti i nedostaci
- razvrstani kao područje od posebnog državnog interesa
- nerazvijena infrastruktura

Razvojna ograničenja Grada Gospića:

- česte promjene zakonskih propisa
- Zakonodavstvo RH, npr. Zakon o poljoprivrednom zemljištu, i ostali
- kvote (jaka konkurencija na EU tržištu)
- neobjedinjavanje komparativnih prednosti jedinica LS i uklapanje u strategiju RH
- država ne ulaže dovoljno u infrastrukturu – područje od posebne državne skrbi (komunalnu, socijalnu i poslovnu)

3. PODRUČNI KAPITAL

UVOD

Grad Gospić zauzima u Ličko-senjskoj županiji dio njezinog središnjeg prostora, pri čemu svojim zapadnim rubom graniči s Gradom Senjom, sjevernim rubom sa općinom Perušić, istočnim rubom sa Općinom Udbina, Općinom Lovinac i Općinom Plitvička jezera, te južnim rubom s općinom Karlobag.

Obzirom na dobru povezanost preko autoceste Split – Zagreb, i državne ceste D-50 ostvarena je kvalitetna prometna komunikacija prema ostalim većim središtima Zadru, Splitu, Senju (Rijeci), Zagrebu i Karlovcu. Položaj uz autocestu, državnu cestu D-50 i D-25, te magistralnu pomoćnu prugu I. reda koje predstavljaju prometnu vezu u pravcu sjever-jug omogućeno je dobro povezivanje i sa drugim udaljenijim gradskim središtima i jedinicama lokalne samouprave.

Takav položaj Grada Gospića na trasama važnih cestovnih i željezničkih prometnih pravaca unutar Ličko-senjske županije pruža Gradu Gospiću povoljne uvjete za buduću gospodarski razvitak u okvirima Ličko-senjske županije i šire.

U odnosu na prostor Županije sa veličinom od 5350,5 km², područje Grada Gospića sa površinom 969,20 km² čini 18,1% površine Županije. Ličko-senjska županija sastoji se od 12 jedinica lokalne samouprave (4 grada i 8 općina) pri čemu je Grad Gospić po svojoj površini na prvom mjestu, po veličini unutar Ličko-senjske županije.

Demografski potencijali Grada iskazani su sa 12.980 stanovnika popis 2001. godine, odnosno prema popisu iz 1991. godine 21.773 stanovnika.

Ličko-senjsku županiju nastanjuje 53.677 stanovnika prema popisu 2001. godine, odnosno prema popisu 1991. godine 85.135 stanovnika. Analizom odnosa broja stanovnika može se konstatirati da područje Grada Gospića u ukupnom stanovništvu Županije učestvuje sa 24,08% prema popisu 2001. godine, odnosno 25,60% prema popisu 1991. godine.

Naime, na području Grada i Županije došlo je do smanjenja stanovništva u periodu 1991-2001. god., koje na dijelu Grada Gospića iznosi oko 8.813 stanovnika.

Vezano uz utvrđeni broj stanovnika prosječna gustoća naseljenosti na području Grada 1991.god. može se iskazati sa 22,5 st./km², odnosno 13,4 st./km² u 2001. godini, što je više od pokazatelja za područje Županije (15,91 st./km²=1991.god.) i 10,09 st./km² u 2001. godini, ali znatno ispod prosjeka za Republiku Hrvatsku koji iznosi oko 85 st./km². Navedena gustoća naseljenosti ovog područja svrstava Grad Gospić među najrjeđe naseljene prostore Republike Hrvatske.

Jugozapadni dio Grada gospića kao gorsko planinsko područje (Velebita) predstavlja danas prirodno i krajobrazno atraktivno područje naselja Brušane, korišteno prvenstveno u formi male poljoprivrede i sa relativno disperznom izgradnjom naselja i zaselaka na čitavom području. Taj prostor po svojim ukupnim kvalitetama interesantan je kao područje u Parku prirode i razvoj malih seoskih gospodarstava i agro-turizma.

Unutar ukupnog područja jedinice lokalne samouprave – Grada Gospića površine 96.920 ha smješteni su prostori 50 naselja i to: Aleksinica, Barlete, Bilaj, Brezik, Brušane, Budak, Bužim, Debelo Brdo I, Debelo Brdo II, Divoselo, Donje Pazarište, Drenovac Radučki, Gospić, Kalinovača, Kaniža Gospićka, Klanac, Kruščica, Kruškovac, Kukljić, Lički Čitluk, Lički Ribnik,

Lički Osik, Lički Novi, Mala Plana, Medak, Mogorić, Mušaluk, Novoselo Trnovačko, Novoselo Bilajsko, Ornice, Ostrvica, Oteš, Pavlovac Vrebački, Počitelj, Podastrana, Podoštra, Popovača Pazariška, Rastoka, Rizvanuša, Smiljan, Smiljansko polje, Široka Kula, Trnovac, Vaganac, Velika Plana, Veliki Žitnik, Vranovine, Vrebac, Zavode, Žabica.

Prostorna lokacija nekih naselja realizirana je unutar kontinuiranog urbanog područja koje je rezultiralo povezivanjem urbanog područja pojedinih naselja Kaniža Gospićka - Gospić, Žabica-Gospić tvoreći manje konurbacije.

Sjeveroistočno područje sa naseljima Široka Kula, Barlete, Ostrvica disperzno je izgrađen dio Grada. Navedeno povezivanje pojedinih naselja i njihovih dijelova rezultat je lokacije uz značajne prometne komunikacije ili položaja uz poljoprivredne resurse – polja.

Osim područja Grada Gospića koje je razvijeno kao prostorno organizirana urbana struktura (ulična mreža, centralna zona, način izgradnje i opremljenosti urbanog prostora) preostala naselja izgrađena su kao linearna naselja koja prate pružanje prometne mreže ili disperzno – točkasto smještena u prostoru.

Glavno središnje naselje - gradski centar Gospić lociran je u okviru prometnorazvojnog koridora, te je neposredno povezan sa okolnim naseljima Smiljansko Polje i Smiljan na potezu uz županijsku cestu Ž-5126.

Drugi pravci urbanog rasta kreću prema jugoistoku u pravcu naselja Medak, Kukljić, Drenovac Radučki. Jugozapadni prostori proširenja usmjeravaju se prema naseljima Donje Pazarište, Aleksinica, Bužim, Trnovac, Brušane uz državnu, županijske i lokalne ceste.

Naselja u zapadnom dijelu Grada (velebitski kraj) prostorno su smještena uz kraška polja kao egzistencijalne resurse (poljoprivredna i stočarska proizvodnja). Obzirom na svoje pružanje uz rubove polja, prostorno su realizirana linijski u formi manjih odvojenih konurbacija. Najveće naselje i glavni centar tog udaljenijeg dijela zapadnog područja čini lokalni centar Aleksinica (220 stanovnika 2001. godine). Prijelazno područje između središnjeg pojasa i rubnih zapadnih dijelova čine naselja Klanac, Vranovine, Oteš, Rastoka sa niskom naseljenosti, te samo 391 stanovnika. Rubni sjeveroistočni dio sa Ličko-krbavskim međugorjem područja Grada danas je rijetko naseljen stanovništvom naselja (Mogorić, Pavlovac Vrebački, Zavode, Barlete i Ostrvica). Izgradnja je disperzna sa manjim brojem zaselaka, a unutar izgrađenih dijelova boravi 189 stanovnika prema popisu 2001. godine. Iako je ovo područje danas rijetko naseljeno, ono sa izgradnjom nove ličkojadranske autoceste ima znatno bolje perspektive razvitka. Sustav središnjih naselja sastoji se od naselja koja svojom veličinom i brojem urbanih funkcija – sadržaja javne namjene predstavljaju mjesto zadovoljavanja određenog opsega i broja dnevnih i posebnih – povremenih potreba lokalnog stanovništva unutar njegovog gravitacijskog područja. Tako naselje Gospić, kao sjedište Grada i Županije, obavlja funkciju gradskog i županijskog središta, a obzirom na svoju veličinu i gravitacijski prostor spada u centralno naselje kategorije važnijeg lokalnog središta sa utjecajem na područje veličine do 7.000 stanovnika. Potrebe rubnih područja pokrivaju manja lokalna središta (sa zadovoljavanjem pretežito dnevnih potreba stanovništva na gravitacijskom području veličine do 500 stanovnika), a to su Aleksinica i Donje Pazarište, pri čemu Aleksinica kao najveće naselje zapadnog područja obavlja funkciju manjeg lokalnog središta za zapadni dio Grada, dok naselje Medak pokriva potrebe naselja u istočnom dijelu Grada. U sjevernom dijelu prostora Grada, naselje Lički Osik obavlja funkciju područnog i većeg lokalnog središta sa 1780 stanovnika.

SADRŽAJI JAVNIH FUNKCIJA

Društvene i uslužne djelatnosti trebaju pomoći postizanju značajnijeg autonomnog funkcionalnog djelovanja Grada i pojedinih naselja unutar njihovih gravitacijskih područja, kako bi se oslanjanje na okolna razvijenija područja (Rijeka, Karlovac, Zagreb i dr.) svelo samo na najneophodnije sadržaje društvenih djelatnosti i društvene infrastrukture, koji ne predstavljaju svakodnevnu potrebu stanovništva. Ujedno, viša koncentracija sadržaja društvenih djelatnosti rezultira podizanjem obrazovne i kulturne razine stanovništva, osigurava zdravstvenu zaštitu i kulturu, te u ukupnosti osigurava povećanje životnog standarda cjelokupnog stanovništva. U cilju racionalne i funkcionalne organizacije prostora Grada Gospića, a iz razloga pravilne distribucije sadržaja društvene infrastrukture u okviru mreže središnjih naselja predviđena je orijentaciona dugoročno-razvojna prognoza potrebnih i poželjnih funkcija u okviru određenog naselja.

Distribucija funkcija društvenih djelatnosti vezana je uz značaj i funkciju pojedinog naselja unutar sustava središnjih naselja. To znači da će najveći broj i najviša razina društvenih djelatnosti biti smještena na području gradskog središta – naselja Gospić i Lički Osik dok će preostala manja lokalna središta sadržavati manju koncentraciju i nižu razinu društvenih funkcija. Međutim, isto tako je neophodno da se na područjima drugih naselja osiguraju one osnovne dnevne funkcije, koje omogućavaju njihovu nužnu “dnevnu” autonomnost, dok se za ostvarenje usluga više razine stanovništvo usmjerava prema drugim većim središtima - Rijeci, Zagrebu i dr.

Ostvarenje uloge gradskog središta naselja Gospić treba realizirati i kroz adekvatnu koncentraciju sadržaja društvenih djelatnosti i društvene infrastrukture. Pri tome veliki značaj u okviru društvene infrastrukture imaju sadržaji prosvjete, kulture, znanosti, umjetničkog djelovanja i fizičke kulture. Većina tih sadržaja dijelom već postoji na području naselja Gospić, pa ih radi dobre unutrašnje povezanosti naselja u okviru prostora Grada Gospića mogu koristiti i stanovnici preostalih naselja. Također, jedna od karakteristika središta jedinica lokalne samouprave jeste i bogata struktura usluga sa širokim spektrom od trgovine, ugostiteljstva i turizma, financijskih, uslužnih i prometnih djelatnosti, te obrta i raznih usluga. Isto tako, postojeća zdravstvena infrastruktura županijsko-državne razine dostatna je za današnje i buduće potrebe stanovništva, te će se prvenstveno postavljati pitanje potrebe proširenja broja usluga i njihove kvalitete.

Grad Gospić u funkciji gradskog središta

1. UPRAVA - gradsko vijeće, gradsko poglavarstvo, gradonačelnik, uprav. odjel Grada (županijski ured), matični ured, gradska služba motrenja i obavješćivanja, policijska postaja, gradske postrojbe i stožer civilne zaštite, gradska udruga dobrov. vatrogasaca, ispostava porezne uprave, kišomjerna meteorološka postaja;
2. PRAVOSUĐE - sud s gruntovnicom, prekršajni sud, državni odvjetnik, odvjetnik, javni bilježnik;
3. UDRUGE GRAĐANA, POLITIČKE STRANKE I DRUGE ORGANIZACIJE – udruženje obrtnika, opć. turist. zajednica, gradska razina raznih udruga, klub., liga, sekcija i dr. udruga građana, gradska razina političkih stranaka, gradska razina organ. crvenog križa, HAK – autoklub, autoškola;
4. VJERSKE ZAJEDNICE - RK župa, župni ured, crkva, biskupija, ostale vjerske zajednice;
5. PREDŠKOLSKE USTANOVE- dječji vrtić, dječje jaslice;
6. OBRAZOVANJE - matična osnovna škola, osnovna umjet. škola – glazba, ples, strukovna škola ili odj. sred. škole, gimnazija, visoka učiteljska škola, veleučilište;
7. KULTURA, UMJET. I TEHNIČKA KULTURA - javne ustanove u kulturi kojima su osnivači ili vlasnici Grada, dom kulture, muzej, gradska knjižnica i čitaonica, amatersko kazalište, amater.

radio post., limena glazba, KUD, otvoreno ili pučko učilište, samostalni umjetnici, ogranci Matice hrvatske;

8. ŠPORT, REKREACIJA, ZABAVA I ODMOR-zajednice športskih udruga, športska društva i klubovi, županijska i gradska šport. natjec. i priredbe, otvorene športske građevine, športska igrališta za nogomet i po koji mali šport s gledalištem, zatvorene športske građevine: školska dvorana;

9. ZDRAVSTVO -zdravstvena zaštita, bolnica, zdravstvena stanica (opća medicina, stomatologija, patronaža), ljekarna ili depo lijekova;

10. SOCIJALNA SKRB -građevine socijalne skrbi;

11. FINACIJSKE I DRUGE SLIČNE USLUŽNE DJELATNOSTI - ispostava poslovne banke ili mjenjačnica, zastup. osig. zavoda;

12. PROMETNE USLUGE-željeznička i autobusna stanica, kamionski terminal, poštanski ured;

13. TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO-trgovački centar, trgovina na veliko i malo, exp. – imp.), specijal. trgovine, hotel, pansion, gostionica-snack;

14. OBRT I DRUGE USLUGE-više obrt. radionica, i uslužnih radnji;

Naselja u funkciji manjeg lokalnog središta, kao i druga naselja, koja u ukupnoj mreži naselja predstavljaju pomoćno (poticajno) središnje naselje

1. UPRAVA-mjesni odbor, vijeće mj. odbora, mj. zbor. građ., udruge dobrov. vatrog.;

2. UDRUGE GRAĐANA, POLITIČKE STRANKE, I DRUGE ORGANIZACIJE –turističko društvo, pojedinačne udruge građana – ispostava, političke stranke – osnovne jedinice;

3. VJERSKE ZAJEDNICE-Rimokatolička župa – kapel. – ured i crkva;

4. PROSVJETA, ŠKOLSTVO, OBRAZOVANJE - dječji vrtić, područni razred. odjeli osnovne škole;

5. KULTURA, UMJET. I TEHNIČKA KULTURA – višenamjenska dvorana za kulturne i druge potrebe, čitaonica, KUD;

6. ŠPORT, REKREACIJA, ZABAVA I ODMOR – pojedini športski klubovi, natjecanja, jedno ili više otvorenih športskih igrališta, školska dvorana;

7. ZDRAVSTVO – povremena primarna zdravstvena zaštita, zdravstvena ambulanta bez stalne liječničke službe – patronaž. medicinska sestra,

8. PROMETNE USLUGE-autobusna stanica, pomoćni poštanski ured, autom. telefonska centrala;

9. TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO - manje trgovine dnevnih potrepština, gostionica, pansion;

10. OBRT I DRUGE USLUGE – obrtn. radionice i usluge;

Navedeni sadržaji društvene infrastrukture predstavljaju postizanje maksimalne razine u pogledu servisiranja ukupnih potreba stanovništva. Posve je jasno da ovakva visoka razina usluge predstavlja poželjan cilj koji će biti moguće ostvariti samo zajedno sa kvalitetnim gospodarskim i demografskim razvitkom.

GOSPODARSTVO

Krajem 18. i početkom 19. stoljeća desio se najintenzivniji razvoj i transformacija Grada Gospića. Sa razvojačenjem i ukinućem Vojne Krajine 1881. godine ovo se područje integrira u sustav građanske Hrvatske i Slavonije, a Gospić postaje središtem Ličkokrbavske županije. Ova je županija, osnovana 1882. godine, obuhvaćala čitavu srednju Liku, Krbavu, Gacku, Brinje s okolicom, južnu Liku, ličko Pounje i velebitsko Podgorje sa Senjom. Gospić tako postaje pravim

modernim središtem ove regije. Time se ubrzava i intenzivira demografski, gospodarski i politički razvitak, posebno obilježen raspadom obiteljskih zadruga i usitnjavanjem posjeda.

Broj stanovnika, između popisa stanovništva 1869. i 1900. godine, bilježi stalni porast, a od početka 20. stoljeća do 2. svjetskog rata, dolazi do manjeg nataliteta i postepenog pada.

Projekt izgradnje ličke pruge kojim bi se Gospić jače gospodarski povezo s unutrašnjošću, dovršen je 1925. godine. Sporiji gospodarski razvitak utjecao je na stalno iseljavanje stanovništva, što je također vrlo nepovoljno utjecalo na demografiju ovog prostora. Odabirom ličkog pružnog pravca, Srednja Lika, zbog svojeg geoprometnog položaja, postaje središnjim prostorom čitave regije. I tijekom 20. stoljeća, ipak, usprkos različitim nepovoljnim razvojnim čimbenicima, Gospić se i dalje razvija kao glavno središte užeg i šireg područja. Sredinom 20. stoljeća među nepovoljnim demografskim čimbenicima su nastavak iseljavanja u inozemstvo, stradanja stanovništva tijekom 2. svjetskog rata, organizirano iseljavanje u okviru agrarne kolonizacije (1945-1946) te spontano iseljavanje u druge dijelove zemlje. Ove negativne procese nije mogla zaustaviti niti industrijalizacija ovog područja (Gospić, Lički Osik). Na ukupni povijesni razvitak ovog prostora najviše je utjecao upravo njegov središnji prometni i geostrateški položaj, posebice u povezivanju unutrašnjosti i jadranskog priobalja, ali i drugih, udaljenijih prostornih cjelina. Ovdje su prolazile važne pretpovijesne i rimske komunikacije, povezujući tako sjevernu Europu s Balkanom i Sredozemljem. Ključnu poveznou ulogu ovaj je prostor zadržao i tijekom srednjeg vijeka, bez obzira na to u kojoj se povijesno-političkoj cjelini nalazio.

Nakon razvojačenja Vojne Krajine, lički je prostor odigrao presudu ulogu u teritorijalnom, političkom, gospodarskom i prometnom integriranju hrvatskih zemalja.

Ovo će područje i tijekom najnovije povijesti također imati ključnu ulogu, posebice u povezivanju i integriranju hrvatskog nacionalnog prostora. Tijekom Domovinskog rata, uspješnom je obranom Gospića i ove geopolitički najosjetljivije zone (spriječeno je ugrožavanje i prekidanje jedine teritorijalne spone između južne i sjeverne Hrvatske), obranjena i čitava Hrvatska, te je tako mogao biti dovršen i proces stvaranja moderne hrvatske nacije.

Ratna razaranja su imala i teške posljedice za demografski i gospodarski razvitak ovog prostora. Budući će razvitak i obnova ovog prostora počivati upravo na očuvanju onih vrijednosti koje ga i čine posebnim. Prije svega to su povijesno naslijeđe racionalnog gospodarenja prostorom i njegova prometno-integrativna funkcija.

Zato očuvanje povijesne i prirodne baštine te okoliša moraju biti glavnim motorima razvitka ovog središta jedne regije, koja će biti prostorom prosperiteta i razvoja.

Gospodarska aktivnost unutar područja jedinice lokalne samouprave koncentrirana je na području naselja Gospić, Lički Osik, Donje Pazarište, Široka Kula, Kukljić, Kaniža Gospićka, Podoštra. Takva koncentracija gospodarskih (industrijskih, radnih i radno-proizvodnih djelatnosti) aktivnosti također je jedan od faktora koji naglašavaju značaj Gospića kao radno-gospodarskog središta. Gospodarske aktivnosti u segmentu industrije locirane su uglavnom uz prometnu infrastrukturu.

Unutar tog prostora locirani su najveći poslodavci: Lika Ceste, Gospić, Usluga, Gospić, Fortuna, Gospić, Tiskara Gospić, Gospić i Vrkljan, Gospić, te veći industrijski subjekti: Pilana Dić Kaniža Gospićka, Asfaltna baza Ratrako Podoštra, Široka Kula - prerada plastike, proizvodnja i

promet gospodarskog eksploziva, Proizvodnja stolarije Lički Osik, prerada stočne hrane Gospić, proizvodnja stolarije Gospić, INA skladišta - pogon Gospić, te niz poduzeća i trgovačkih društava u segmentu trgovine, ugostiteljstva, turizma, građevinarstva, prometa, obrtništva, servisa i drugih osobnih usluga.

Vrlo značajan dio gospodarske aktivnosti vezan je uz tercijarne aktivnosti koje obuhvaćaju određene usluge privrednog i vanprivrednog tipa vezano uz centralnu funkciju pojedinog naselja. Taj će dio aktivnosti biti u budućnosti najnaglašeniji, budući da taj segment djelatnosti upravo proizlazi iz značaja naselja Gospić kao gradskog središta.

Osnovne gospodarske grane na području Grada Gospića:

- prerađivačka odnosno drvena industrija,
- poljoprivreda,
- lov i šumarstvo,
- prijevoz, skladištenje,
- turističke djelatnosti

4. JLS U POTICANJU RAZVOJA GOSPODARSTVA

Grad Gospić mora pored sadašnje razvojne politike za naselja, posebnu pažnju posvetiti razvoju prizvodnih djelatnosti, te turističkog gospodarstva u sinergiji s poljoprivredom i obrtnicima Grada Gospića.

Jedan od glavnih elemenata te politike je razvoj, izgradnja i održavanje poslovnih, turističkih i sportsko rekreacijskih zona:

- proizvodna: I1 (industrijska), I2 (zanatska)
- poslovna: K1 (uslužna) K2 (trgovačka), K3 (komunalno-servisna),
- iskorištavanje mineralnih sirovina (ostalo - kamen) E3
- ugostiteljsko-turistička (T)
- športsko-rekreacijska namjena (R)

Lokacije na kojima se predviđa realizacija poslovne gospodarske namjene jesu:

- na području naselja Gospić, površine 66,29 ha, namjene I1, I2, K1 i K2
- na području naselja Kaniža Gospićka, površine 2,20 ha, namjene K1, K3
- na području naselja Novoselo Bilajsko, površine 43,80 ha, namjene I1, I2, K1, K2
- na području naselja Ostrvica, površine 42,17 ha, namjene I1, I2, K1, K2
- na području naselja Podoštra, površine 5,46 ha, namjene I1
- na području naselja Lički Osik, površine 27,75 ha, namjene I1, I2, K1, K2
- na području naselja Smiljansko Polje, površine 25,06 ha, namjene I2, K1, K2
- na području naselja Široka Kula, površine 89,84 ha, namjene I1, I2, K3.
- Iskorištavanje mineralne sirovine na lokaciji Barlete zadržava se u okvirima postojećih i utvrđenih proširenja eksploatacijskog polja.
- Iskorištavanje mineralne sirovine na lokaciji Kukljić (Papuča) zadržava se u okvirima postojećih i u skladu sa Županijskim planom i relevantnim zakonskim propisima i posebnim uvjetima, uz obvezu sanacije napuštenih dijelova eksploatacijskog područja, putem biološke rekultivacije.

- Iskorištavanje mineralne sirovine na lokaciji Podoštra razvijati će se u skladu sa županijskim planom, odobrenim rudarskim projektom i eksploatacijskim područjem, te posebnim uvjetima mjerodavnih institucija (MORH-a).
- lokacije za istraživanje mogućnosti buduće eksploatacije mineralnih sirovina ukupne površine 373,59 ha, na područjima Barlete, Ostrvica, Vrebac
- ugostiteljsko turistička zona površine 4,75 ha smještena je izvan naselja na području Brušana (T)
- uređenje prostora sa namjenom športsko-rekreacijske zone površine 147,26 ha predviđeno je na građevinskom području izvan naselja na teritoriju naselja Gospić površine 33,24 ha, naselja Brušane površine 6,87 ha i naselja Žabica površine 107,15 ha (R).
- nove ugostiteljsko turističke zone unutar područja naselja

Gradu Gospiću se daje preporuka da poticanju razvoja gospodarstva pristupi na slijedeći način:

- Pomoć gospodarskim subjektima Grada Gospića u nastupu na širem tržištu
- definiranje novih područja za razvoj poslovnih zona
- Organizacija sajmova, ekonomskih skupova i sportskih takmičenja
- Izrada koncepcije regionalnog marketinga i vizuelnog identiteta
- Osnivanje područnog razvojnog središta
- Poticanje turističkih, ugostiteljskih, servisnih proizvodnih i uslužnih djelatnosti
- Zalaganje i uvjetovanje da budući investitori imaju sjedište tvrtke na području Grada Gospića,
- Olakšica za komunalne doprinose
- Olakšica oslobađanja poduzetnika od dijela komunalne naknade
- Realizacija ulaganja po modelu JPP

Nakon dolaska investitora Grad Gospić će imati slijedeće višestruke koristi:

- povećanje prihoda o komunalnog doprinosa,
- povećanje prihoda od komunalnih naknada,
- povećanje prihoda od poreza na dobit novoosnovanih društava i nove ostvarene dobiti,
- povećanje prihoda od poreza na plaće novozaposlenih stanovnika Grada Gospića,
- i povećanje prihoda od općinskih poreza i poreza na tvrtku.

B) RAZVOJ GOSPODARSTVA – RESURSI I MODELI RAZVOJA

UVOD

Ovaj dio PUR-a je temeljni dokument za donošenje gradske politike gospodarenja prostorom čija je uloga da dosegne kvalitativno i kvantitativno poboljšanje uvjeta života i poslovanja gospodarstva u Gradu Gospiću u slijedećih 6 godina.

Istraživanje i analize su napravljene prema znanstvenoj metodologiji strategijskog managementa.

Za prikupljanje tržišnih informacija korištene su pismene, telefonske, intervju i statističko-informatičke metode istraživanja tržišta.

1. RAZVOJ POLJOPRIVREDE, PROIZVODNJA HRANE

Prioriteti i mjere razvoja poljoprivrede i proizvodnje hrane iz Regionalnog operativnog programa - ROP-a Ličko senjske županije 2005. - 2010.:

PRIORITET 1: Izgradnja fizičke infrastrukture za potporu razvoju poljoprivrede

Mjera 1: Revitalizacija postojećih i izgradnja novih skladišta za čuvanje, pakiranje i sortiranje poljoprivrednih proizvoda (hladnjače, sušare, podna skladišta za krumpir)

Mjera 2: Izrada sustava navodnjavanja i odvodnje na poljoprivrednim površinama (radi intenzivne proizvodnje različitih kultura)

PRIORITET 2: Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede

Mjera 3: Razvoj stočarske i ratarske proizvodnje i podrška zadrugarstvu u poljoprivredi.

Mjera 4: Podrška osnivanju malih prehrambeno-proizvodnih i prerađivačkih kapaciteta, kao i kapaciteta marikulture i akvakulture (*sušare, sirane, prerada mesa, uzgajališta riba, školjki, uljare, kožare, prerada vune i sl.*)

Mjera 5: Potpora razvoju tržišta za lokalne poljoprivredne proizvode (osiguravanje tržišta za lokalne proizvođače)

Mjera 6: Poticanje i podrška razvoju eko- poljoprivrede

Mjera 7: Osnivanje institucija za istraživanja i razvoj poljoprivrede i davanje potpore suradnji proizvođača i institucija za istraživanja i razvoj poljoprivrede.

Mjera 8: Uvođenje novih tehnologija u cilju unapređenja konkurentnosti poljoprivrednih proizvoda

Mjera 9: Programi ruralnog razvoja (socijalno-kulturni i gospodarski programi radi poboljšanja uvjeta života na selu i uključivanja zajednice).

UVODNA RAZMATRANJA

Grad Gospić ima općenite razvojne uvjete za razvoj povrtlarstva, voćarstva, i stočarstva zatvorenog i otvorenoga tipa.

Glavni primarni proizvodi su voće, povrće, kravlje i ovčije mlijeko, te goveđe (s naglaskom na junetinu) i druge vrste mesa (svinje, ovce, perad).

Cijena koštanja svakoga poljoprivrednog proizvoda u Gradu Gospiću mora biti relativno viša nego proizvodnja sličnih proizvoda u ravničarskim uvjetima.

Buduću proizvodnju stoga valja razvijati poglavito u poljoprivrednim gospodarstvima prema načelu ekološke proizvodnje i certificiranja. Na taj način će se osigurati kontrola kvalitete i veća cijena proizvoda adekvatna planinskim i gorskim uvjetima. Međutim bitan kriterij ekološkog značenja proizvodnje je poštivanje gustoće naseljenosti životinja u odnosu na raspoložive

površine i aglomeracije (veličina stada). Oni koji se odluče za ekološku proizvodnju moraju imati osrednja stada u obiteljskim gospodarstvima, na relativno velikim površinama ispaše.

KAPACITETI POLJOPRIVREDE

Poljoprivredno zemljište

Poljoprivredno tlo osnovne namjene štiti se od svake izgradnje koja nije u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, a dijeli se na vrijedno obradivo tlo (P2) i ostala obradiva tla (P3).

Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište predstavljaju pašnjačke površine (PŠ).

Kulture i klase zemljišta:

Kulture i klase zemljišta	Grad Gospić (ha)
Oranica	18,105.83
Voćnjak	194.84
Livada	5,973.10
Pašnjak	32,776.02
Ukupno:	57,049.79

Bonitetnim vrednovanjem tla utvrđeno je da na području Grada Gospića nema osobito vrijednih tala P1 kategorije. Najbolja tla ovog kraja svrstavaju se tek u P2 i P3 kategoriju (vrijedna obradiva tla, odnosno ostala obradiva tla) ili pak u kategoriju PŠ (pašnjačke površine).

Stoga se racionalno i svrhovito korištenje, te zaštita poljoprivrednih površina nameće kao imperativ. Poljoprivredne se površine moraju očuvati na način da se jednako koriste kao i nekad, te da se osigura njihova namjena, a ne da se dopušta nekontrolirano pošumljavanje i devastacije. Treba također naglasiti da je u kontekstu isticanja važnosti razvoja i oživljavanja poljoprivredne proizvodnje danas prisutan konflikt između šumskih i pašnjačkih površina, tj. problem širenja šumskih površina na pašnjake. To se odnosi i na pošumljavanje borovima, čime se smanjuju ionako ograničene pašnjačke i poljoprivredne površine.

OPIS ODRŽIVIH PROJEKATA SA PODRUČJA POLJOPRIVREDE U SKLOPU PROGRAMA UKUPNOG RAZVOJA GRADA GOSPIĆA

- Proizvodnja sira iz kravljeg mlijeka na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima – obiteljske ili zadružne sirane
- Proizvodnja autohtonih polutvrđih sireva iz kozjeg i ovčjeg mlijeka – obiteljske ili zadružne sirane
- Proizvodnja palete pasteriziranih autohtonih mliječnih proizvoda – obiteljske ili zadružne sirane
- Proizvodnja svježeg kravljeg sira – obiteljske ili zadružne sirane
- Proizvodnja puževa i podizanje farmi puževa
- Branje šumskih gljiva i prerada u paletu salata od šumskih gljiva (vrganj, lisičarka, žuta i crna truba, prosenjak, panjevača, sunčanica, rujnica, šumski šampinjon...)
- Branje šumskih gljiva i prerada u kečap i ajvar (vrganj, lisičarka, žuta i crna truba, prosenjak, panjevača, sunčanica, rujnica, šumski šampinjon...)

- Branje i sušenje ljekovitoga bilja (majčina dušica, neven, gospina trava, stolisnik, trputac, maslač, šipak, glog, lipa, bazga...)
- Branje i izrada napitaka od borovih (jela, smreka) iglica
- Uzgoj ekološki i održivi zeljastog i korjenastog povrća (brokula, kupus, kelj, salata, radić, mrkva, peršin ...)
- Uzgoj sjemenskog krumpira
- Uzgoj merkantilnog krumpira i prerada u maloj čipsari
- Obnova starih sorti voćnjaka šljive, jabuke, kruške
- Podizanje nasada ekoloških i održivih jabuka, krušaka i šljiva i njihova prerada u voćne rakije, sokove, pekmeze, đemove
- Podizanje nasada ekoloških i održivih bobičastog voća: jagoda, kupina, malina i pripitomljena borovica i njihova prerada u sokove, đemove i pekmeze
- Ekološko pčelarstvo - ekološka proizvodnja meda, propolisa, peluda, pčelinjeg voska, matične mliječi
- Ekološka proizvodnja pčela na okvirima
- Ribogojilište pastrvi sa preradom u sušene pastrve i u sklopu navedenog proizvodnja patki

MODELI RAZVOJA POLJOPRIVREDE

Brdsko planinsko područje Gospića i Perušića ima izrazito kontinentalnu klimu.

Ovakva klima pogodna je za razvoj prije svega stočarstva.

Od biljne proizvodnje na prvom mjestu je proizvodnja krumpira.

Od proizvodnje povrća već su značajne, a trebalo bi još i povećati količine proizvedenoga kupusa, luka i graha.

U voćarskoj proizvodnji u novije vrijeme podižu se nasadi jabuka, šljiva, malina i lješnjaka. To treba svakako poduprijeti, kako bi se ove proizvodnje što više razvile, te slijedom toga dovele do potrebe izgradnje odgovarajućih skladišnih kapaciteta (hladnjača s kontroliranom atmosferom), kao i preradbenih kapaciteta. Ti bi kapaciteti već u skoroj budućnosti mogli zapošljavati onu radnu snagu, koja sada često napušta ovo područje. Osobito se to odnosi na mladež.

Obradili smo i proizvodnju puževa za tržište. Na ovom području su već podignuta dva pužarnika, a ima interesa za njihovo daljnje širenje. To u svakom slučaju i mi preporučujemo, jer klimatski uvjeti odgovaraju takvoj proizvodnji. Pod klimatskim uvjetima podrazumijevamo dosta vlage tijekom godine.

1 . V O Ć A R S T V O

2 . P O V R T L A R S T V O

3. K R M N O B I L J E (N A O R A N I C A M A)

4 . S T O Ć A R S T V O

5 . R A Z V O J O V Ć A R S T V A

6 . R A Z V O J K O Z A R S T V A

7. PROIZVODNJA VINOGRADARSKIH PUŽEVA

8. ZADRUGE RAZVOJNI GOSPODARSKI SUBJEKTI U POLJOPRIVREDI

Navedeni modeli razvoja su detaljno obrađeni u PUR-u.

Projekti iz djelatnosti poljoprivrede i proizvodnje hrane čija realizacija je od interesa za razvoj Grada Gospića:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
1. Proizvodnja mesa, sira i mliječnih proizvoda	Grad Gospić	Grad Gospić	
2. Proizvodnja domaćih alkoholnih pića - rakija	Grad Gospić	Grad Gospić	
3. Proizvodnja sjemenskog ličkog krumpira	Grad Gospić	Grad Gospić	
4. Uzgoj merkantilnog krumpira i prerada u maloj čipsari	Grad Gospić	Grad Gospić	
5. Nabava poljoprivredne mehanizacije u funkciji strojnog prstena	Grad Gospić	Grad Gospić	
6. Proizvodnja malina i jagoda – bobičastog voća	Grad Gospić	Grad Gospić	
7. Proizvodnja gljiva	Grad Gospić	Grad Gospić	
8. Proizvodnja sušenog voća i povrća	Grad Gospić	Poduzetnička zona	
9. Skladište i pakirnica poljoprivrednih proizvoda u Poduzetničkoj zoni	Grad Gospić	Poduzetnička zona	
10. Proizvodnja ljekovitog bilja	Grad Gospić	Grad Gospić	
11. Proizvodnja hrane u ekološkom sustavu	Grad Gospić	Grad Gospić	
12. Uzgoj riba u ribnjacima	Grad Gospić	Grad Gospić	

2. RAZVOJ TURIZMA, HOTELJERSTVA, UGOSTITELJSTVA, AGRO I SEOSKOG TURIZMA

Prioriteti i mjere razvoja turizma iz Regionalnog operativnog programa - ROP-a Ličko senjske županije 2005. - 2010.:

PRIORITET 3: Razvoj ljudskih i institucionalnih kapaciteta za razvoj turizma

Mjera 10: Izraditi i implementirati obrazovni program turističke edukacije (za postojeće i početničke kadrove)

Mjera 11: Razvoj i unapređenje kapaciteta svih subjekata u turizmu

PRIORITET 4: Razvoj cjelovite ponude turističke destinacije

Mjera 12: Razvoj selektivnih oblika turizma i izgradnja osnovne infrastrukture za razvoj novih oblika turističke ponude uz prioritet zaštite okoliša i održivi razvoj

Mjera 13: Očuvanje prirodne, kulturne i tradicijske baštine kao temeljnog resursa za razvoj turizma

1.1. UVOD

Turizam i ugostiteljstvo, uz realno učešće poljoprivrede, su dvije osnovne gospodarske grane koje se mogu u Gradu Gospiću najbrže razvijati, a koje ujedno međusobno konkuriraju za isti prostor.

Dobro usklađenje tih djelatnosti može dovesti do visoke obostrane koristi i profitabilnosti, te se kao glavni cilj projekta razvoja Grada Gospića nameće ubrzani razvoja turizma i ugostiteljstva uz paralelni razvoj poljoprivrede, te razvoj prerađivačke i prateće industrije i obrta.

Grad Gospić se danas nalazi na prijelomnici cjelokupne društvene i temeljite gospodarske preobrazbe, svjesan pri tome činjenice da odgovore na razvojne izazove Europske unije i svijeta, a napose dinamičnog neposrednog okruženja, mora tražiti i pronalaziti prvenstveno vlastitim

snagama. Logičan je stoga i urgentan zahtjev za operacionalizacijom nove strategije gospodarskog razvitka koja će istodobno dati odgovore na usko povezana pitanja: (1) prijeko potrebnu i temeljitu institucionalnu transformaciju te (2) usklađivanje objektivno različitih granskih, regionalnih, socijalno - političkih i drugih interesa i preferencija.

Postoji potreba bitno šireg uvažavanja turizma u profiliranju gospodarskog razvitka Grada Gospića. To je rezultat ne samo sigurne tržišne perspektive turizma u kontekstu postindustrijskog društva i nadolazeće "ekonomije usluga", nego je daleko više rezultat objektivne činjenice da se s malim kvantitativnim, ali značajnijim kvalitativnim pomakom u ovom sektoru mogu osigurati daleko značajniji gospodarski učinci. Uporište za takvu tvrdnju nalazimo, s jedne strane, u dosadašnjim izuzetno značajnim gospodarskim učincima turizma, a, s druge strane, u činjenici da malo koja zemlja u "srcu" Europe može dugoročno ponuditi toliko izdašne i kvalitetne turističke potencijale.

U valorizaciji značaja turizma za ukupno gospodarstvo i blagostanje, Grad Gospić mora mijenjati stereotipnu predodžbu o turizmu kao usko shvaćenoj privrednoj djelatnosti. Potrebno je sve više respektirati činjenicu da je riječ o tržištu koje može dosegnuti dimenzije od 15-16 tisuća osoba, odnosno oko 45 - 50 tisuća dana turističkog boravka. Takvo dodatno tržište, koje je moguće još i značajnije uvećati, ima dakle samo fizičke dimenzije čiji opseg približno odgovara veličini od oko 40% ukupne populacije Grada Gospića. Prema tome turističko tržište valja u daleko većoj mjeri nego dosad vezati uz interese razvojne strategije.

U dosadašnjoj valorizaciji turističkih resursa i atrakcija preko 90% turističkog prometa bilo je vezano uz prirodne atraktivnosti i ekološku komponentu. Integracija turističke i kulturne politike, posebno u sferi revitalizacije kulturnog identiteta, jedan od temeljnih zadataka strategije razvoja turizma Grada Gospića.

Nema nikakve dvojbe da je strateški resurs hrvatskog turizma izdašan i ekološki visoko vrijedan prostor, čija će razmjenska vrijednost dugoročno rasti. Stoga svaku njegovu alternativnu upotrebu valja valorizirati i s pozicije rekreacijskih funkcija. Područja pod specijalnim režimima zaštite i ruralna područja okosnica su budućeg stacionarnog turizma Hrvatske i Grada Gospića.

Strateška je prednost Grada Gospića prema konkurenciji upravo u izdašnosti turističkih resursa i atrakcija, koje je potrebno još dodatno ojačati sa novim umjetnim zabavnim sadržajima. U tom kontekstu nužno je još jače naglasiti važnost integriranja prostorno-ekološke, kulturne i prometne politike s turističkom politikom Grada Gospića. Turizam je: "lijepo", "kulturno", "stilsko" i "kreativno", pa preko toga i vrlo snažan medij "sebeprezentacije". Stoga se, u osjetno većoj mjeri nego dosad, mora osigurati čvršća i neposrednija sprega turizma sa cjelokupnim kreativnim duhovnim potencijalom Grada Gospića.

Uzimajući sve to u obzir, strategija razvitka turističkog sektora u datom trenutku, a u kontekstu ukupnog razvitka Grada Gospića, ne može imati kvantitativne ciljeve i prognoze. Ovdje je bitno predložiti pravce i smjernice razvoja, odnosno okvire privređivanja u ovom sektoru. Osim toga valja se odrediti prema bitnim interesima u turizmu, te definirati osnovna konceptijska uporišta transformacije i razvoja turističkog sektora. S obzirom na činjenicu da su prostorni resursi i zemljište okosnica usmjeravanja dugoročnog razvitka ovog sektora, nužno se nameće potreba definiranja okvira i odrednica zemljišne politike u turizmu. Kako je istodobno riječ o potrebi izgradnje novog identiteta i novog turističkog proizvoda, valja utvrditi i osnove marketinške, ekološke, kulturne i obrazovne politike koje bi u daleko većoj mjeri bile u funkciji ukupnog razvoja turističkog sektora.

Ukupni razvoja infrastrukture u Gradu Gospiću, a posebno izgradnja i modernizacija cesta, kao i PTT veza, izravno je pozitivno koreliran s intenzifikacijom turističkog prometa i ponude, što dugoročno izrazito podiže njenu razmjensku vrijednost.

Turistički sektor Grada Gospića i okolnih općina može imati "trademark" i temeljne vrijednosti na kojima je moguće graditi novi identitet Grada Gospića i okolnih općina Like u europskom okruženju.

Obnova austrougarskih povijesnih prometnih građevina: starih cesta sa usputnim postajama, željezničkih postaja, izgradnja sportskih objekata, te projekti razvoja turističkih i rekreativnih zona, te ostali projekti turističkog razvoja, trebaju biti temeljni projekti brzog razvoja turističkog sektora i ukupnog razvoja grada.

Samo na taj način će se u sferi turizma puno brže dostići svjetske konkurentske, tehnološke, marketinške, informatičke i upravljačke standarde.

Prioritetne aktivnosti i pretpostavke koje su u funkciji ustvarivanja prvog cilja: obnove i potpunije valorizacije turističke ponude su:

- izgradnja infrastrukture cijelogodišnje ponude ljetnog i zimskog turizma
- modernizacija cjelokupne turističke ponude;
- osmišljavanje i normativno uvođenje koncepta turističke destinacije;
- podizanje razine specijaliziranih znanja, posebno upravljačkih, na različitim razinama;
- poticanje poduzetništva, naročito u sferi tzv. gospodarstva malih razmjera;
- unapređenje raspoloživosti i kvalitete turističkog prostora kao nosećeg prirodnog resursa
- normativno reguliranje turističkog sustava s posebnim naglaskom na uvođenje europskih standarda kvalitete turističke ponude i zaštite potrošača,
- ekološki standardi koji će osigurati efikasnu zaštitu prirodnih turističkih resursa Grada Gospića.

Prognoze rasta turističkog prometa u svijetu kreću se na razini stopa rasta od oko 4 - 5% prosječno godišnje. Sa realizacijom turističkih projekata u Gradu Gospiću se očekuje stopa rasta od 20-30 % godišnje.

Kao direktna posljedica svjetskih kretanja u potražnji, masovni turizam sve više gubi na dinamici u sudaru s nadolazećim individualizmom u izboru tipa destinacije i modela putovanja.

Ekologija, kultura, identitet destinacija, aktivan odnos prema odmoru i rekreaciji, novi oblici i sadržaji ponude, tematski parkovi i zdravlje, neki su od trendova u diferenciranju turističkih interesa.

Grad Gospić i ostale okolne općine imaju, uz kvalitetne resurse i geoprometni položaj, znatno nižu razinu situacije razvoja turističkog prostora u odnosu na konkurenciju. U tom kontekstu, Lika može postati jedno od najatraktivnijih područja za implantaciju novih modela tržišnog razvitka u turizmu Europe i Mediterana.

Više cijene osnovnih turističkih usluga i diverzifikacija tržišnih interesa, umjesto dosadašnje količine i jednoobraznosti, temeljna je ciljna funkcija prilagodbe Grada Gospića dominantnim trendovima na svjetskom turističkom tržištu.

Koncepcijski gledano, kod formiranja strukture kapaciteta ponude sektora turizma treba preferirati, za turizam karakterističnu ekonomiju malih razmjera, posebno zbog osiguranja nužne elastičnosti na tržišne, cjenovne i troškovne poremećaje, kao i zbog osiguranja privatnosti boravka.

Novu izgradnju sadržaja i kapaciteta u turizmu treba usmjeriti na izgradnju kvalitetnih dopuna postojeće ponude (wellness, fitness itd.). Isto tako, valja, prilikom investiranja (u nove ili postojeće objekte) posebno stimulirati izgradnju hotela i pansiona samo viših i visokih kategorija (četiri i pet zvjezdica), te ih poreskom i komunalnom politikom stimulirati.

Zbog uslužnog karaktera turističkog sektora, stručna osposobljenost kadrova predstavlja uvjet očekivanog razvojnog uzleta i poslovne efikasnosti. Grad Gospić danas niti kvantitativno niti kvalitativno ne raspolaže s dovoljnom kadrovskom osnovom u turizmu. Uspostava kvalitete srednje razine stručnog obrazovanja (Hotel und Gewerbe Schule) temelj je stvaranja nove kvalitete i tržišnog repozicioniranja ovog sektora.

Više obrazovanje po europskim uzorima treba svesti na koncept viših stručnih škola (Fachhochschule). Visoko školovanje za potrebe turizma može se vezati na reformirani ekonomski studij, poslovnu administraciju te studij poduzetništva, marketinga i managementa.

U turističkom sektoru potrebno je bitno uvođenje procesa obrazovanja uz rad na svim, a posebno na managerskoj razini.

Novu marketing strategiju valja temeljiti na diverzificiranom, kvalitetnom i tržištu prilagođenom turističkom proizvodu, te načelima poštivanja ekološke ravnoteže i očuvanja kulturnog nasljeđa.

Koncept strateškog marketinga podrazumijeva definiranje turističkog proizvoda, ističući one aspekte koji Grad Gospić čine drugačijom, ili u dovoljnoj mjeri konkurentnom u usporedbi s ostalim destinacijama.

Strateški marketing podrazumijeva preciziranje ciljnih tržišta i potrošačkih grupa te kontinuirani monitoring (praćenje) njihovih stavova, preferencija i potreba radi prilagođavanja proizvoda potrošaču.

Nakon definiranja proizvoda i ciljnih tržišta na kojima se on želi plasirati, valja planirati i provesti promotivnu kampanju, izvršiti izbor poruke, kao i medije putem kojih se prenose.

Koncept strateškog marketinga u turizmu uobičajeno se razrađuje putem strateških marketing planova; dugoročnih i godišnjih, a koristi se na svim nivoima, od regije, grada i mjesta, do razine pojedinih poduzeća.

1.2. RAZVOJ TURIZMA – SPORTSKI - EKO - KULTURNI TURIZAM

ZONE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE I SPORTSKO REKREACIJSKE NAMJENE

Na području Grada Gospića potrebno je poticati razvoj zona ugostiteljsko turističke i sportsko rekreacijske namjene:

- ugostiteljsko turistička zona na području Brušana (T) površine 4,75 ha - smještena je izvan naselja
- uređenje prostora sa namjenom športsko-rekreacijske zone površine 147,26 ha predviđeno je na građevinskom području izvan naselja na teritoriju naselja Gospić površine 33,24 ha, naselja Brušane površine 6,87 ha i naselja Žabica površine 107,15 ha (R).
- nove ugostiteljsko turistička zone unutar područja naselja

Ugostiteljsko-turistička namjena (T)

Na površinama ugostiteljsko-turističke namjene (T) smještaju se sadržaji hoteli, moteli, pansioni, izletišta, ugostiteljske građevine i slično. Uz osnovnu djelatnost moguće je na površinama osnovne namjene smjestiti i upravne, uredske i ostale djelatnosti koje upotpunjuju osnovnu namjenu.

Sportsko-rekreacijska namjena (R)

Na površinama sportsko-rekreacijske namjene (R) smještaju se sadržaji namjenjeni sportskim i rekreacijskim aktivnostima. Na područjima sportsko-rekreacijske namjene moguća je izgradnja otvorenih i zatvorenih natjecateljskih, rekreacijskih, sportskih građevina sa ili bez gledališta te drugi prostori koji služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja na tim površinama i u građevinama, isključujući novo stanovanje.

Zone ugostiteljsko-turističke namjene i sportsko rekreacijske namjene Grada Gospića predstavljaju glavne prirodne resurse za razvoj turističkih djelatnosti, sportskog turizma, zimskog turizma, ljetnog turizma, agro seoskog turizma i ugostiteljstva, te ukupnog razvoja Grada Gospića. Predlaže se da se pristupi izradi projektne dokumentacije, DPU-a, UPU-a, i ishodovanju dozvola za izgradnju infrastrukture kako bi navedena područja bila što pripravnija za ulaganja.

KULTURNI - SAKRALNI SPOMENICI

ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Zaštićeni dijelovi prirode

Nacionalni park Paklenica (dio)

- dio Nacionalnog parka Paklenica (u okviru granica Grada) sa najvišom razinom zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti i već uspostavljenim statusom zaštite (zakonsko proglašenje).

Park prirode Velebit (dio)

- dio Parka prirode Velebit (u okviru granica Grada) sa najvišom razinom zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti i već uspostavljenim statusom zaštite (zakonsko proglašenje).

Posebni rezervat

o Posebni botanički rezervati

- cvijetne livade Sunder i Sunderac
- o Posebni ihtiološki rezervati
- potok Tisovac kraj Pazarišta, potočna pastrva, autohtona ihtiofauna Like
- o Posebni ornitološki rezervati
- obitavalište (pjevalište) velikog tetrijeba unutar Parka prirode Velebit

Značajni krajobraz

U prirodnoj raznolikosti krajobraza Ličko-senjske županije prepoznaju se različiti tipovi, od planinskih do nizinskih dijelova krajolika, gdje se za Grad Gospić izdvaja kao osobito vrijedni: o značajni krajobraz Ribnik - Bilaj - Jadova, meandri rijeke Like u Ribniku i Ličkom polju

Park šuma

- o Jasikovac (uspostavljen status zaštite)
- o Vujnović Brdo (uspostavljen status zaštite)

Spomenik prirode

- o geomorfološki: spilja Ostrvica i Pčelinja pećina (uspostavljen status zaštite)
- o paleontološki: Velnačka glavica u Brušanima. (uspostavljen status zaštite)

Krajobraz

Teslina kuća – Smiljan

Zaštita šire okolice Tesline kuće ima pejzažnu motivaciju; ovdje se iz Ličkog, ili u užem smislu Smiljanskog polja, dižu slikoviti, izdvojeni "humovi", odnosno brda s relativnim visinama 100-300 m (Oštra, Debelo brdo, Krčmar i dr.).

Ribnik-Bilaj-Jadova

Ovu zonu izdvajamo kao reprezentanta nizinskih fluvijalnih ambijenata Ličkog polja. Uzvodno od sutoka Lika-Jadova nema negativnih posljedica hidroenergetske akumulacije, slikoviti elementi pitkog kanjona još postoje, a to je ujedno zona vrijednih kulturno-povijesnih lokaliteta, osobito starih gradina predturskog perioda (Bilaj, Pavlovac i dr.). Zanimljivost ove zone je i "meandar" rijeke Like u Ribniku, s lokacijom starog Ribnika unutar meandra i etnografskim spomenikom - mlinom na rijeci. Duž riječnih tokova postoje mogućnosti atraktivnog boravka, ribolova i kupanja.

Tlo

- o istražni prostori mineralnih sirovina (Barlete, Ostrvica)
- o uređeno poljoprivredno zemljište (P2, P3).
- o Lovišta i uzgajališta divljači (državna i zajednička lovišta) "Štirovača", "Bok-Vrh Jelovi", "Antinovica", "Pazarišta", "Jadovno", "Ramino korito", "Smiljan", "Perušić", "Lički Osik", "Gospić", "Visočica", "Vidovača- Marina glava", "Golo trlo", "Ljubovo", "Veliki Vujnovac", "Vrebac", "Bilaj- Ribnik", "Mogorić", "Medak", "Sveto Brdo".

Vode

- o Vodozaštitno područje izvorišta
- o Vodotok I i II. kategorije
- o energetske i vodoopskrbne akumulacije (Kruščica).

Kulturna dobra Grada Gospića – detaljno navedena u PUR-u

Projekt «Tradicijske postaje na starim cestama i tradicijske željezničke postaje»

Pored gore navedene zaštite povijesnih sklopova i građevina potrebno je radi bržeg razvoja turizma odmah započeti projekt stvaranja atrakcija od tradicijskih postaja na starim cestama Like, te od tradicijskih željezničkih postaja.

Tradicijske postaje će predstavljati posebno uređeni autohtoni ugostiteljski objekti sa autohtonom gastro ponudom, međusobno povezani sa tradicionalnim prijevozom kočijama.

Tradicijske željezničke postaje potrebno je temeljito obnoviti i/ili izgraditi u izvornom duhu građevina, te ih također međusobno povezati sa prijevozom kočijama ili željezničkim vagonima iz 19 stoljeća (ako je tehnički moguće zbog sadašnjeg prometa željezničkom prugom)

Projekt razvoja ugostiteljstva – gastro brand

Ugostiteljstvo Grada Gospića je do sada bilo, a biti će i ubuduće glavni pokretač razvoja.

Stoga je potrebno pokrenuti projekt i stvoriti gastro brand u Gradu Gospiću, to jest standardizirati gastro ponudu kroz jela iste kvalitete, jela od divljači istog standarda i kvalitete, te ostale mesne i suhomesnate proizvode sa istim zaštićenim postupkom njihove proizvodnje.

Na području Grada Gospića postoje svi preduvjeti za razvoj zimskog, ljetnog, sportskog, kulturnog, i agro turizma.

Temelj za razvoj kulturnog turizma su kulturni i povijesni spomenici..

U prvom redu potrebno je da organizacija koja je nositelj razvoja kulturnog turizma, to može biti postojeća turistička zajednica ili turistička agencija, u suradnji s ostalim hrvatskim agencijama uvrsti spomenike kulture i turizam Grada Gospića u program posjete domaćih i stranih turista Hrvatskoj.

U neposrednoj vezi s turističkom organizacijom mora se razvijati agro turizam, trgovina i proizvodnja suvenira, kao i ugostiteljstvo usko povezano s navedenim lokacijama spomenika. Temelj za razvoj zimskog turizma je priprema i uređenje skijaških trkačkih staza i organizacija lovstva i foto lovstva.

Sportski objekti Grada Gospića se moraju urediti i redovito održavati kako bi osim svoje osnovne funkcije mogli biti u funkciji sportskog i agro turizma koji su obrađeni u slijedećem poglavlju.

Pod razvojem agro turizma podrazumijeva se poticanje osnivanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja će cijele godine nuditi ekološki čiste ličke proizvode, meso, mliječne proizvode, voće i povrće te usluge smještaja.

U zimskim mjesecima se može nuditi sportski i lovni turizam, nordijsko skijanje, dok će se u ostalim godišnjim dobima nuditi sportski i lovni turizam, ribolovni turizam, adrenalinski sadržaji, paintball, vožnja bicikloma i planinarenje.

Razvoj hotelske ponude, razvoj apartmanske ponude, razvoj apartmanske ponude mora sadržavati poticajne mjere za samozapošljavanje i razvoj malog obiteljskog i srednjeg poduzetništva u turizmu Grada Gospića.

Ciljevi razvoja turizma Grada Gospića su:

- Rast zapošljavanja
- Razvoj malog obiteljskog i srednjeg poduzetništva
- Spriječavanje sive ekonomije
- Izgradnja novih objekata u skladu sa zahtjevima suvremenog tržišta
- Unapređenje kvalitete obnovom i modernizacijom postojećih objekata
- Unapređenje kvalitete izgradnjom novih sadržaja
- Izgradnja stručno arhitektonski oblikovanih objekata koji su izgledom i veličinom u skladu s okolišem
- Produžetak turističke sezone
- Povećanje prihoda

Poticajne mjere:

- Kreditiranje malog obiteljskog poduzetništva od HBOR-a i županijskih programa
- Obrtnici početnici koji otvore obrt za pružanje usluga smještaja ne plaćaju porez na tvrtku
- Odgoda i oslobađanje plaćanja dijela komunalne naknade i doprinosa za nove objekte
- Besplatna promičba kroz publikacije, web stranice i turističke sajmove

Uz razvoj sportskih sadržaja, dnevnih izleta i obilazaka neophodno je potrebno osigurati usluge najma sportske opreme. Navedene aktivnosti će se odvijati kako preko postojećih sportskih društava tako i preko obrta i poduzeća. Uz razvoj seoskog turizma pojačati će se vrlo brzo potražnja za zemljištem i lokacijama pogodnim za izgradnju weekend-ica.

Kulturni – sakralni spomenici Grada Gospića također predstavljaju vrlo značajne resurse za razvoj turističkih djelatnosti, zimskog turizma, ljetnog turizma, agro seoskog turizma i ugostiteljstva, te ukupnog razvoja Grada Gospića.

MODELI

1.3. RAZVOJ AGRO TURIZMA

1.4. RAZVOJ HOTELSKE PONUDE, RAZVOJ APARTMANSKE PONUDE, RAZVOJ APARTMANSKE PONUDE "POD STOLJETNIM KROVOVIMA"

Navedeni modeli su detaljno obrađeni u PUR-u.

Projekti iz turističkih djelatnosti čija realizacija je od interesa za razvoj Grada Gospića:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
Promidžba – promidžbeni materijali Turističke zajednice Grada Gospića	TZ Grada Gospića	Gospić	
ugostiteljsko turistička zona na području Brušana (T) površine 4,75 ha	Grad Gospić	Gospić	
uređenje prostora sa namjenom športsko-rekreacijske zone površine 147,26 ha predviđeno je na građevinskom području izvan naselja na teritoriju naselja Gospić površine 33,24 ha, naselja Brušane površine 6,87 ha i naselja Žabica površine 107,15 ha (R)	Grad Gospić	Gospić, brušane, Žabica	
nove ugostiteljsko turistička zone unutar područja naselja	Grad Gospić	Grad Gospić	
Vraćanje – zaštita krajobraza	Grad Gospić	Grad Gospić	
Projekt obnove i izgradnje «Tradicijske postaje na starim cestama i željezničkim postajama»	Grad Gospić	Grad Gospić	
Projekt razvoja ugostiteljstva – gastro brand	Grad Gospić	Grad Gospić	
Projekt izgradnje ZOO vrta za autohtonu faunu	Grad Gospić	Gospić	
Osnivanje Doma za starije osobe	Grad Gospić	Gospić	

3. RAZVOJ PROIZVODNIH, OBRTNIČKIH I SERVISNIH DJELATNOSTI

Prioriteti i mjere razvoja poduzetništva iz Regionalnog operativnog programa - ROP-a Ličko senjske županije 2005. - 2010.:

PRIORITET 5: Stvaranje uvjeta za brzi razvoj poduzetništva

Mjera 14: Povećanje institucionalne i financijske potpore razvoju poduzetništva

Mjera 15: Uklanjanje administrativnih prepreka razvoju poduzetništva (ubrzanje procesa dobivanja dozvola, otvaranje one-stop shopa, donošenje prostornih planova svih općina i gradova i donošenje detaljnih planova uređenja naselja)

Mjera 16: Marketing regije

Mjera 17: Provedba programa unaprjeđenja tržišne orijentacije malih poduzetnika

Mjera 18: Izgradnja i stavljanje u funkciju poduzetničkih zona

Mjera 19: Izgradnja povjerenja i suradnje između poduzetnika i lokalnih vlasti

PRIORITET 6: Povećanje konkurentnosti tvrtki

Mjera 20: Uvođenje certifikata kvalitete

Mjera 21: Uvođenje novih tehnologija i primjena inovacija u proizvodnim subjektima

Mjera 22: Osnivanje clustera u drvenoj industriji i u ostalim gospodarskim granama

Mjera 23: Aktiviranje uloge Nacionalnog parka Plitvička Jezera i drugih nacionalnih parkova kao nositelja regionalnog razvoja

3.1. RAZVOJ PROIZVODNIH DJELATNOSTI

Osnove strategije razvoja industrije su predlaganje mjera i instrumenata, oblikovanje pretpostavki koje će potaknuti poduzetnike na izvoz i visoki stupanj finalizacije proizvoda na području Grada Gospića i naročito u djelatnosti prerade drva kao osnovne sirovine.

Na toj osnovi treba postaviti nužne pretpostavke (definiranje finalnog proizvoda, tržište, marketing, dizajn, razvoj proizvoda, brand, kvaliteta, kadrovi, sustav obrazovanja i organizacija sektora), te sustav mjera i instrumenata (odnosi sa šumarstvom, cijena energenata, ekološke mjere, funkcioniranje investicijskih fondova, zakonska regulativa) za poticanje izvoza konkurentnih finalnih proizvoda.

Postojanje gospodarske krize ne treba dokazivati ni argumentirati, ona je očita. U industrijskoj

preradi drva nema znatnijeg porasta izvoza i investicija. Struktura izvoza je neprihvatljiva. Istodobno uvoz finalnih proizvoda se povećava i u odnosu na izvoz poprima zabrinjavajuće razmjere. Iz tih razloga gospodarski sustav u tim granama mora se potaknuti određenim ciljanim mjerama i instrumentima i time omogućiti promjenu i učinkovitost gospodarske strukture.

Sustavi pomoći poduzećima u konkurenciji na svjetskom tržištu razvijeni su u zemljama Europske unije (u daljnjem tekstu EU). Izvoz se potiče raznim načinima: kreditima, poreznim olakšicama, subvencijama određenim proizvodnim sektorima itd. Iskustva zemalja (koje su se zadnjih godina uključile u EU) ukazuju da se drvnoprerađivačke tvrtke, ukoliko prije ulaska zemlje u EU nisu bile gospodarski pripremljene, ne mogu ravnopravno održati u novoj konkurentskoj situaciji. Uključivanje Hrvatske u WTO, pripreme za priključivanje EU, pristupanje drugim globalnim organizacijama sigurno otvara drugačije političke, ekonomske i gospodarske horizonte. Te proširene vizije moraju biti ugrađene u strateški razvojni okvir industrije prerade drva.

Treba imati u vidu da razvitak modernih tehnologija u industrijskoj preradi drva, burne promjene u financijskom sektoru, sveobuhvatna globalizacija, kao i druge fundamentalne promjene, čiji će se dinamizam dalje ubrzavati u narednim godinama, proširuju okvire za formiranje nove razvojne strategije. Zato su danas pretpostavke i podloge strategije razvoja bitno drugačije negoli su bile prije samo nekoliko godina.

Posebno je potrebno istaknuti da zemlje EU sve više izvoze u Hrvatsku, a njihov uvoz ostaje na istoj (sličnoj) razini, dok je debalans sve veći. To govori da tom tržištu ili ne pristupamo ozbiljno (izvoz radi izvoza) ili ne nudimo nove proizvode. Naše grane najviše izvoze rad i prirodne resurse što je neprihvatljivo budući da taj koncept znači izvoz vlastite šanse za razvoj. Kao posljedica realnih okolnosti i ograničenja za takvo stanje pojavljuju se sljedeće krizne točke:

1. Nezadovoljavajuća veličina i struktura izvoza i uvoza,
2. Nezadovoljavajuća struktura industrijske prerade drva (odnos primarne i finalne proizvodnje),
3. Nepostojanje branda hrvatske industrijske prerade drva,
4. Nepostojanje udruživanja u clusterne ili okruge (distrikte), usitnjenost i nepovezanost među poduzećima,
5. Institucionalizirana neorganiziranost,
6. Potreba promjene postojeće industrijske paradigme u paradigmu znanja,
7. Potreba stvaranja mreže istraživačkih razvojnih centara,
8. Negativan utjecaj makroekonomske politike i šumarske politike na drvnoindustrijsku politiku,
9. Neusklađenost kapaciteta pilanske prerade i raspoložive (domaće) sirovine,
10. Osnovni financijski pokazatelji poslovanja u kojima gubitak i zaduženja dominiraju,
11. Nema (zaostaje) tehnološkog razvoja i investicija,
12. Ne postoji strategija razvoja sektora.

VIZIJA, CILJEVI I MISIJA

Vizija

Industrija općenito, kao i industrijska prerada drva funkcionira kao moderna, organizirana, međusobno povezana, složena asocijacija proizvođača, trgovaca, uslužnih i konzultantskih društava i infrastrukturnih ustanova. Ona zauzima vrlo važno mjesto prema udjelu u BDP-u Grada Gospića. Industrija prerade drva je orijentirana na konkurentne visoko kvalitetne

proizvode visokog stupnja obrade, nadprosječno je profitna, te je važno područje zapošljavanja i zadržavanja stanovništva u većini gradova. Zasnovana je na jakom razvoju proizvoda, tehnologije i vođenja proizvodnje. Ona je ekološki prihvatljiva i ekoučinkovita u ekosustavnom gospodarenju kao općoj koncepciji održivog razvoja.

Osnovni ciljevi

- a) Promijeniti postojeću industrijsku strukturu u sektoru u korist izvoza finalnih proizvoda,
- b) Povećati učešće finalnih proizvoda na tržištu,
- c) Povećati konkurentnost finalnih proizvoda,
- d) Povećati zaposlenost,
- e) Osigurati zadržavanje stanovništva,
- f) Poticati razvoj i zaštitu industrije prerade i proizvodnje namještaja,

Misija

Razraditi i ostvariti strategiju kao skup mjera, instrumenata i pretpostavki, kojima se regulira (potiče) ostvarenje vizije i postavljenih osnovnih ciljeva. Predložena strategija razvoja zamišljena je kao početak sustavnog i sveobuhvatnog oblikovanja razvojnih mogućnosti proizvodnog i drvoprerađivačkog sektora.

3.2. RAZVOJ DRVNE INDUSTRIJE

Za razvoj drvne industrije Grada Gospića i okolnih općina u smjeru veće zastupljenosti proizvodnje finalnih proizvoda predlažu se sljedeće mjere:

- osnivanje udruženja – cluster-a drvoprerađivača i proizvođača namještaja Like koje će profesionalno nastupati u promociji, definiranju dizajna i u prodaji namještaja, te koji će ostvariti ekonomsku i proizvodnu suradnju. Oni bi imali pravo ugovarati sa Hrvatskim šumama dugogodišnje ugovore o kupoprodaji drva. Na taj način moguće je ispuniti njihov interes za kospesijalizacijom, kooperacijom i koopcijom,
- definirati potencijalne cluster-managere (imenovati nositelje razvojnih i izvoznih programa),
- uspostaviti europske norme u funkciji izvoza i zaštite hrvatskih proizvoda,
- uspostaviti kontrolu kvalitete proizvoda kao zaštitu brenda uvođenjem EU-normi (mjera se prvenstveno odnosi na finalne proizvode),
- obveza certifikata i atesta (ISO) za proizvode i procese u industrijskoj preradi drva,
- uspostaviti odgovarajuću ustanovu za sprovođenje kontrole kvalitete proizvoda, koje su umrežene sa sličnim europskim partnerima.

Industrijske tvrtke kao posebno značajna pitanja naglašavaju – Tarifni sustav za prodaju električne energije te status povlaštenog kupca električne energije.

Ekosustavno gospodarenje i ekoučinkovitost:

Ekosustavno gospodarenje postaje jedno od prioritetnih djelovanja svake industrijske grane a to se prvenstveno odnosi na uvođenje sljedećih mjera:

- uvesti takse i poreze na zagađivanje i postojeća sredstva Fonda za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti koristiti radi financiranja pripreme, provedbe i razvoja programa projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije,
- uvođenje EKO naljepnica (industrija proizvodnje namještaja u EU provodi program eko-naljepnica).

Investicijski – financijski fondovi i razvoj tehnologije

Osvremenjivanje postojećih industrijskih kapaciteta je nužno iz razloga što se povećanje konkurentnosti proizvodnje može u najvećem dijelu postići uvođenjem novih tehnologija. Da bi se modernizacija postojećih kapaciteta postigla u što kraćem vremenskom razdoblju, potrebno je osigurati suradnju istraživačko-razvojnih institucija s tvrtkama, uvoza inovativne tehnologije i otvaranja mogućnosti ulaganja racionalizacijom administrativnog odlučivanja.

Prijedlog mjera za izvoz finalnih proizvoda (subvencije):

Hrvatska banka za obnovu i razvoj – putem Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja, Programa kreditiranja poticanja razvitka malog i srednjeg poduzetništva, Programa kreditiranja razvitka gospodarskih djelatnosti i Programa kreditiranja pripreme roba za uvoz i izvoz trebala bi omogućiti razvoj sektora drvne industrije.

3.3. PODUZETNIČKE ZONE

Na površinama poslovne namjene (K) u Gradu Gospiću smještaju se sadržaji s poslovnim namjenama – pretežito trgovački, pretežito uslužni, komunalno servisni, manjim proizvodnim djelatnostima i sl., prema potrebi i prateći skladišni prostori.

Uz osnovnu djelatnost moguće je na površinama poslovne namjene smjestiti i upravne, uredske i ugostiteljske građevine, prometne građevine – benzinske pumpe i ostale djelatnosti koje upotpunjuju osnovnu namjenu, isključujući novo stanovanje.

Poseban značaj za razvoj Grada Gospića svakako imaju nove gospodarske poduzetničke zone, jer organiziranjem poduzetničkih zona na dugoročan način rješava se poduzetnicima problem radnog prostora. Stvaranje uvjeta za nesmetan rad, korištenje zajedničke i prilagođene infrastrukture, te mogućnost povezivanja s drugim poduzetnicima smještenim na istom prostoru u mnogome povećava šansu za dobro poslovanje i zapošljavanje novih djelatnika.

Grad Gospić bazira svoj budući gospodarski i društveni napredak na razvoju proizvodnih prerađivačkih djelatnosti, svih oblika cjelogodišnjeg turizma i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji, a preduvjet tome je održivi razvoj koji je usporedan sa zaštitom čovjekove okoline.

KONCEPCIJA RAZVOJA POSLOVNIH ZONA

U Poslovnoj zoni predviđene su slijedeće djelatnosti:

- proizvodne industrijske djelatnosti
- trgovina i skladištenje
- pružanje usluga
- servisne djelatnosti

Prioritet razvoja Poslovnih zona je zadovoljiti potrebe poduzetnika, proizvodnih i trgovačkih tvrtki, koje snabdjevaju stanovništvo, poduzetnike i turiste u Gradu Gospiću, okolnim općinama, Lici sa proizvodnim i trgovačko - uslužnim - skladišnim prostorima.

Djelatnosti čiji se razvoj očekuje u zonama su:

- Izrada i montaža PVC, drvene i aluminijske stolarije
- Proizvodnja namještaja i ostalih proizvoda od drva
- Sortiranje i pakiranje voća i povrća
- Skladištenje – hladnjača za voće i povrće
- Maloprodaja proizvoda za domaćinstvo
- Skladište poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda
- Skladišno prodajni prostor metalne galanterije i željeznih proizvoda
- Trgovina na veliko
- Skladištenje
- Komunalne djelatnosti
- Servisno - uslužne djelatnosti

Preporuča se Gradu Gospiću da potiče razvoj svih navedenih djelatnosti.

Projekti iz proizvodnih, obrtničkih i servisnih djelatnosti čija realizacija je od interesa za razvoj Grada Gospića:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
Izgradnja infrastrukture Poslovnih zona	Grad Gospić	Grad Gospić	

4. RAZVOJ ŠUMARSTVA I LOVNOG GOSPODARSTVA

ŠUMSKO GOSPODARSTVO

Uvod

U pogledu šumskog pokrova, ovo područje spada u Europsko – sjevernoameričku šumsku regiju (Europsku subregiju) sa pretežnom zastupljenošću dinarske i amfipanonske gorske neutrofilne, mješovite šume bukve i jele, te manjim područjima (vršnim) sa subilirskom pretplaninskom čistom šume bukve.

Nizinsko područje koje zauzima centralni dio Ličke zavale čine više ili manje kvalitetna polja koja se koriste kao područja poljoprivredne proizvodnje ili pašnjaci. Danas na tom području postoje još relativno velike rezerve u smislu njegovog privođenja kvalitetnijoj i intenzivnijom poljoprivrednoj proizvodnji.

Područje centralnog polja - Ličkog polja okruženo je sa sjeveroistočne strane padinama Ličkog sredogorja, a sa jugozapadne strane, nižim dijelovima – padinama Velebita na kojima se prisutna visoka - šumska vegetacija sastoji od medioevropskih i ilirskih brdskih mezofilnih, acidofilnih ili neutrofilnih čistih šuma bukve.

Unutar tih šumovitih predjela, a posebno na predjelu Velebita javljaju se planinski pašnjaci i livade koji imaju izuzetne pejzažne kvalitete, koji čine sastavni dio cjelokupne vrijednosti Parka prirode Velebit.

Osim ranije navedenih pejzažnih kvaliteta unutar područja Velebita posebnu ljepotu predstavljaju krajolici kraških polja unutar Ličke zavale, gdje se vegetacijska struktura prostora susreće sa potezima vodenih tokova, pa bi takve vegetacijske i pejzažne karakteristike trebalo čuvati jer predstavljaju podlogu i budućem gospodarskom razvoju.

Struktura šumskog zemljišta

Unutar cjelokupnog područja Grada Gospića veličine 96.920 ha, poljoprivredno i šumsko zemljište učestvuje sa površinom 90.330 ha i čini 93% prostora Grada. Obzirom na takvo učešće tog prostora proizlazi da šumsko i poljoprivredno zemljište predstavlja vrlo značajan resurs za razvoj Grada. Naime već i u dosadašnjem periodu poljoprivreda, šumarstvo i prerađivačka industrija vezana uz te grane činili su glavne razvojne pravce Grada Gospića.

Šumsko zemljište zauzima 50.403 ha (41.883 ha prema podacima Hrvatskih šuma – Uprava šuma Gospić) ili 52% područja Grada. Na tom području nalaze se prirodne (samonikle) i zasađene šume (plantaže). Površine pod prirodnim šumama su daleko veće, te plantaže učestvuju sa minimalnim površinama.

Postojeći statistički podaci ukazuju na određen raskorak i nesklad u evidentiranim površinama šumskog zemljišta i poljoprivrednog zemljišta do čega dolazi najvjerojatnije napuštanjem poljoprivrednog zemljišta i njegovim pretvaranjem u šumsko. Također je moguće da su sječom šumskih površina nastali visinski pašnjaci za koju veličinu nisu reducirane površine ukupnog šumskog zemljišta. Naime, prema podacima Uprave šuma - Gospić ukupno šumsko zemljište iznosi 41.883 ha od čega na obraslo zemljište otpada 34.498 ha, neobraslo 7.345 ha i neplodno 40,79 ha. Iz navedenih podataka proizlazi potreba revizije statističkih pokazatelja i točnijeg razgraničenja površina poljoprivrednog i šumskog zemljišta.

Šumske površine na području Grada Gospića

Šumske površine na području Grada Gospića razvrstane su na gospodarske (Š₁), zaštitne (Š₂) i šume posebne namjene (Š₃).

Gospodarske šume služe za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda, te osim gospodarske vrijednosti imaju i općekorisnu funkciju. U njima se vrše zahvati kojima se poboljšava struktura same šume, prvenstveno preko uzgojnih radova, njege, čišćenja i prorjede.

Šumama na području Grada Gospića gospodari Šumarija Gospić prema Programu gospodarenja (za državne šume, dok za privatne šume nije napravljen program gospodarenja).

U gospodarskim šumama način i cilj gospodarenja je slijedeći:

- osiguranje po trajnosti ekosustava,
- održavanje i poboljšavanje općekorisnih funkcija šuma,
- gospodarenjem u pravcu višeg uzgojnog oblika (stabla iz sjemena, a ne panja) treba stvoriti stabilniju autohtonu vegetaciju, koja će uz kontinuiranu reprodukciju svih sastavnica ekosustava osiguravati općekorisne funkcije i proizvodnju drvene sirovine.

Od načina gospodarenja u gospodarskim šumama predviđa se:

- njega postojećeg i budućeg podmlatka i mladika,
- čišćenje u mladim sastojinama,
- prorjede u starijim i kvalitetnijim sastojinama.

Sve zahvate treba izvoditi u korist autohtonih vrsta drveća.

Zaštitne šume prvenstveno služe kao zaštita zemljišta, zaštita od erozije, često su na strmim terenima, teško ih je obnavljati, a sječom bi se devastirao teren.

U zaštitnim šumama cilj gospodarenja je: osiguranje po trajnosti ekosustava, te održavanje i poboljšavanje općekorisnih funkcija šuma. Od propisanih radova u zaštitnim šumama moguća je sanitarna sječa.

Način gospodarenja u zaštitnim šumama je slijedeći:

- najvažniji zadatak je očuvanje ovih šuma od bespravne i nekontrolirane sječe i zaštita od požara,
- kroz duži vremenski period odlaganjem organskog materijala iz stabala (lišće, grane, korijenje) povećati količinu tla, čime će šuma imati bolji uzrast.

Šume posebne namjene su:

- šume unutar zaštićenih dijelova prirode ili dijelova prirode predloženih za zaštitu temeljem

Zakona o zaštiti prirode,

- šume i dijelovi šuma registrirani kao objekti za proizvodnju šumskog sjemena,
- šume koje predstavljaju posebne rijetkosti, ljepote, ili su od posebnog znanstvenog ili povijesnog značenja,
- šume namijenjene znanstvenim istraživanjima, nastavi ili drugim potrebama utvrđenim posebnim propisima.

Korištenje sporednih šumskih proizvoda

Korištenje šumskih proizvoda regulirano je u skladu s Pravilnikom o sporednim šumskim proizvodima (JP "Hrvatske šume" iz 1994. g.), te u dogovoru sa Šumarijom Gospić.

Šumski proizvodi su plodovi šumskog grmlja (borovnice), kesten, gljive, ljekovito bilje, ubiranje meda, ispaša ovaca i dr.

Zabranjeno je iskorištavanje kamena, šljunka i pijeska, ubiranje listinca i smolarenje na borovim stablima.

Više od polovice površine Grada, uključujući i neplodno zemljište, vode, infrastrukturu i izgrađena područja čine šume (52%). Područje Grada Gospića je vrlo bogato planinskim šumama koja su najveći razvojni potencijal ovog područja.

LOVNO GOSPODARSTVO

Područje Like je visoko planinsko područje s raznolikom vegetacijom i brojnim životinjskim vrstama. Sam Grad Gospić po površini lovišta i razvijenosti lovstva nalazi se među vodećima u Županiji i u Republici Hrvatskoj.

Na području Grada Gospića nalazi se 20 lovišta i uzgajališta divljači (državna i zajednička lovišta): "Štirovača", "Bok-Vrh Jelovi", "Antinovica", "Pazarišta", "Jadovno", "Ramino korito", "Smiljan", "Perušić", "Lički Osik", "Gospić", "Visočica", "Vidovača- Marina glava", "Golo trlo", "Ljubovo", "Veliki Vujnovac", "Vrebac", "Bilaj- Ribnik", "Mogorić", "Medak", "Sveto Brdo".

Lovstvo ima vrlo dobre uvjete za daljnji razvoj, čime se kvalitetno obogaćuje turistička ponuda ovog područja.

U tu svrhu potrebno je definirati zone ugostiteljsko-turističke i športsko rekreacijske namjene unutar kojih je moguće planirati turističke sadržaje koje prate lovni turizam (hoteli, pansioni, lovačke kuće i dr.).

Ribolovno područje obuhvaća otvorene vode koje ima uvjete za racionalno iskorištavanje riba i drugih vodenih životinja.

Na području grada postoje vrlo dobri uvjeti za razvoj ribnjaka s obzirom na visok stupanj čistoće voda.

Lovačka društva redovno održavaju lovišta i imaju uređene lovačke staze, organiziraju prihranu i lov, te organiziraju turističke obilaske lovišta na koje će se uključivati sve više novih gostiju u Gradu Gospiću.

Uz razvoj sportskih lovnih i ribolovnih sadržaja, dnevnih izleta i obilazaka neophodno je potrebno osigurati usluge najma sportske, lovne i ribolovne opreme.

Daje se preporuka da lovačka društva Like osnuju jednu udruhu – cluster koji će zajedno nastupati na tržištu sa zajedničkim promotivnim i marketing nastupom.

5. RAZVOJ INTELEKTUALNIH, FINANCIJSKIH I DRUGIH USLUGA

Prioriteti i mjere razvoja društvene i fizičke infrastrukture i ulaganje u ljudske resurse iz nacrta Regionalnog operativnog programa - ROP-a Ličko senjske županije 2005. - 2010.:

PRIORITET 7: Povećanje razine vještina i znanja radno sposobnog stanovništva u cilju povećanja njihove konkurentnosti na tržištu rada

Mjera 24: Provedba programa prekvalifikacije, dokvalifikacije i stjecanja kvalifikacija radne snage u suradnji privatnog i javnog sektora te povećanje znanja i vještina socijalno isključenih grupa (*opismenjavanje*)

Mjera 25: Povezivanje obrazovnih sustava s gospodarstvom u cilju poboljšanja praktičnih aspekta nastave i vještina radne snage

PRIORITET 8: Modernizacija društva, stvaranje uvjeta za održivi povratak, te naseljavanje mladih obitelji

Mjera 26: Razvoj institucionalnih i apsorpcijskih kapaciteta svih dionika regionalnog razvoja i partnerstva među njima

Mjera 27: Smanjenje društveno uvjetovanih razlika temeljenih na ekonomskim, zdravstvenim, nacionalnim, vjerskim, spolnim i rodnim obilježjima (Izrada i implementacija programa ravnopravnosti spolova, te podizanje svijesti i znanja javnosti o *važnosti tolerancije, mira, ljudskih prava i njihovog ostvarivanja, te izgradnje suradničkih odnosa*).

Mjera 28: Stvaranje i promocija uvjeta za održivi povratak i naseljavanje mladih obitelji

Mjera 29: Unapređenje zdravstvene i socijalne infrastrukture i opremljenosti, te jačanje izvaninstitucionalne zdravstvene i socijalne skrbi

Mjera 30: Promocija i provođenje športsko-rekreativnih aktivnosti građana te provođenje programa tjelesne i zdravstvene kulture djece i mladih

Mjera 31: Unaprjeđenje infrastrukture i opremljenosti obrazovnih institucija –
sadržajno prilagođavanje potrebama tržišta rada

Mjera 32: Značajna institucionalna i financijska podrška razvoju civilnog društva

PRIORITET 9: Unaprjeđenje kulturne ponude i razvoj zapostavljenih oblika kulture

Mjera 33: Podrška razvoju programa institucionalne i vaninstitucionalne kulture i
kulture mladih

Mjera 34: Očuvanje, obnova i stavljanje u funkciju kulturnih, arheoloških i
etnoloških znamenitosti i lokacija

Mjera 35: Informatizacija ustanova u kulturi putem novih tehnologija
komuniciranja i umrežavanja

PRIORITET 10: Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva uz primjenu principa održivog razvoja

Mjera 36: Izgradnja komunalne infrastrukture

Mjera 37: Uspostava sustava praćenja za adekvatno upravljanje kakvoćom zraka,
vode i tla i međunarodne suradnje u području zaštite i upravljanja
kakvoćom voda,

Mjera 38: Izrada i implementacija programa zaštite i održivog upravljanja
šumama

Mjera 39: Razminiranje preostalih miniranih površina, informiranje i edukacija o
opasnosti od mina

Mjera 40: Izgradnja sustava za pročišćavanje štetnih emisija industrijskih i drugih
postrojenja

Mjera 41: Podići izobrazbu i tehničku opremljenost lokalnih dionika o važnosti
procesa prostornoga planiranja, smanjenja štetnih utjecaja na okoliš i
ekološkoj održivosti ekonomsko-socijalnog razvoja.

Mjera 42: Povećanje kvalitete zdravlja te produženje trajanja i kvalitete života
pojedince i populacije kroz programe i kampanje usmjerene na zdravlje

MODEL RAZVOJA - PROJEKT OSNIVANJA PODUZETNIČKOG CENTRA GOSPIĆ

CILJ PROJEKTA

Cilj projekta osnivanja Poduzetničkog centra je jačanje institucionalne podrške gospodarskim subjektima putem poduzetničkog centra.

OPIS PROJEKTA

Osnivač Poduzetničkog centra je Grad Gospić. Otvorena je mogućnost uključivanja i drugih osnivača: institucija, pravnih ili fizičkih osoba. Osnivači će osigurati stručno osoblje, prostor i opremu za provedbu utvrđenih programa, kao i dio financijskih sredstava za njihovo djelovanje.

Korisnici projekta su pravne osobe, fizičke osobe, obrtnici i građani koji žele započeti ili dati potporu nekom poduzetničkom projektu na području navedenih JLS.

Poduzetnički centar će biti dio poduzetničke infrastrukture u okviru koje će se zadovoljavati potrebe poduzetnika, a u cilju:

- promidžba poduzetništva, informiranje u poduzetništvu o poticajnim mjerama koje mogu koristiti poduzetnici, povezivanje poduzetnika i sl;
- pomoć u pripremi i izradi poslovnih planova;
- organizacija seminara, radionica, tribina i drugih oblika dopunskog obrazovanja u poduzetništvu, i sl;

Sažetak plana rada Poduzetničkog centra po temama i projektima:

1. Realizacija projekta sklapanja ugovora sa jednom ili dvije poslovne banke o subvencioniranju kamata za poduzetničke kredite
2. Projekt izrade prioriteta u obnovi i izgradnji objekata gospodarske, prometne i komunalne infrastrukture
3. Organizacija marketinških akcija i promocija izgradnje i razvoja poslovanja poduzetničkih zona.
4. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja turističke industrije Grada Gospića
5. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja kulturnog i sportsko rekreativnog turizma – cilj je uvrstiti lokalne spomenike kulture i sportsko rekreativne kapacitete u program posjete domaćih i stranih turista Hrvatskoj.
6. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja agro turizma, trgovine i proizvodnje suvenira, kao i razvoja ugostiteljstva usko povezanog s lokacijama spomenika kulture i sportsko rekreativnih kapaciteta
7. Promocija razvoja agro turizma - poticanje osnivanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja će cijele godine nuditi ekološki čiste lokalne proizvode, meso, mliječne proizvode, voće i povrće te usluge smještaja.
8. Organizacija marketinških akcija i promocija lovnog turizma, vožnje bicikloma, planinarenja, i kulturnog turizma.
9. Uređenje šetnica i biciklističkih staza

10. Organizacija marketinških akcija i promocija razvoja hotelske ponude, razvoja apartmanske ponude, razvoja apartmanske ponude "Pod stoljetnim krovovima"
11. Izrada i koncipiranje poticajnih mjera za razvoj seoskog ruralnog turizma
12. Organizacija marketinških akcija i promocija projekata stavljanja u gospodarsku funkciju nekorištenih gospodarskih prostora
13. Edukacija, izrada poticajnih mjera i organizacija marketinških akcija vezano za razvoj autohtonog ugostiteljstva i gastro brend-a
14. Edukacija za nove eko poljoprivredne djelatnosti
15. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva, pomoć u osnivanju OPG-a, obrta i poduzeća vezano za sve gore navedene projekte
16. Promocija Projekata Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva
17. Promocija Projekata Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka
18. Promocija Projekata Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
19. Promocija Projekata i programa JLS i Ličko senjske županije
20. Promocija Projekata i programa RH i EU
21. Promocija i izvedba projekata i programa za MSP u okviru predpristupnih fondova EU (CARDS, PHARE, IPA, INTERREG)

Projekti iz intelektualnih, financijskih i drugih usluga čija realizacija je od interesa za razvoj Grada Gospića:

Naziv projekta	Promotor projekta	Lokacija projekta	Ukupna investicija
Osnivanje poduzetničkog centra Gospić	Grad Gospić		

C) PLAN PROVEDBE PUR-A

Projekt ukupnog razvoja (PUR) je temeljni dokument Grada Gospića za provođenje gradske politike razvoja i korištenje predpristupnih i strukturnih fondova EU kojima se financiraju programi za smanjenje razlika u razvoju među članicama (strukturni fondovi). Kod razrade ovog PUR-a korišten je pristup i metodologija strukturnih fondova, što će rezultirati pojavom potrebe za učenjem i prilagodbom novom pristupu interdisciplinarnih radnih metoda temeljenih na partnerstvu.

Načela provedbe

Glavna načela provedbe PUR-a biti će slijedeća načela partnerstva:

- **Konsenzus i međuovisnost**
- **Jadnakost**
- **Raznolikost**
- **Odgovornost:** Grad Gospić ima krajnju odgovornost za pripremu i provedbu Projekta ukupnog razvoja.
- **Obvezanost:** Grad Gospić je na najvišoj razini u potpunosti obvezan na proces i načela PUR-a. PUR predstavlja okvir za srednjoročni društveno ekonomski razvoj Grada Gospića. Obvezanost uključuje stavljanje na raspolaganje potrebnih resursa za izradu i provedbu PUR-a.
- **Transparentnost i otvorenost:** Izrada i provedba PUR-a provode se na transparentan i otvoren način te uz odgovarajuće obavještanje javnosti.
- **Partnerstvo i konzultacije sa zainteresiranim stranama:** Sve relevantne zainteresirane strane, i na nacionalnoj i na lokalnoj razini, trebaju biti konzultirane u svakoj ključnoj fazi izrade i provedbe projekta. Svi partneri (Županija, lokalne zainteresirane strane, ključna ministarstva, EU, Project Management Consulting d.o.o.) podupiru jedni druge u cilju visokokvalitetnog programa i provedbe kvalitetnih projekata. Sva pitanja, odnosno interesi, raspravljaju se na otvoren i transparentan način.

U provedbi PUR-a sudjelovati će slijedeći činitelji:

Lokalna skupina JLS

Lokalnu skupinu, koja će voditi provedbu PUR-a, imenovati će gradonačelnik. Lokalna skupina će biti odgovorna za izmjene sadržaja i provedbu PUR-a, te konzultiranje eksperata i zainteresiranih strana. Članovi Lokalne skupine će biti predstavnici općinskih ureda i vanjski članovi. Budući da je PUR neizbježno multidisciplinarnan, Lokalna skupina raspravljati će i dogovarati se o interdisciplinarnim pitanjima koja prelaze granice sektora (npr. ekološki učinci razvoja).

Lokalne zainteresirane strane

Iskustvo EU pokazuje da su razvojni programi uspješniji kada ih podupire mišljenje velike većine relevantnih zainteresiranih strana koje unose nove ideje i perspektive te dovode do razvoja novih partnerskih struktura. Relevantne zainteresirane strane uključuju one "interesne zajednice" koje u tom području žive i/ili od njega zarađuju za život. Također obuhvaćaju one koji imaju znanje, iskustvo ili aspiracije temeljene na tom području.

Kod provedbe PUR-a konzultirati će se skupina gospodarskih i socijalnih zainteresiranih strana kako bi se osigurala transparentnost, široka diskusija i konsenzus o PUR-u.

Skupina zainteresiranih strana obavljat će nadzornu ulogu tijekom čitave provedbe PUR-a.

Treba napomenuti da konzultiranje zainteresiranih strana nije lak proces: izazov je utvrditi prave zainteresirane strane; treba uključiti dovoljan broj sudionika da bi se postigla odgovarajuća zastupljenost. Međutim sudjelovanje treba i ograničiti kako bi se zadržala učinkovitost procesa. Pored toga, kultura dijaloga između interesnih skupina često je nedovoljno razvijena.

Poglavarstvo Grada Gospića

Poglavarstvo će usvojiti konačnu verziju PUR-a i time ga pretvoriti u službeni pravni dokument te službeni okvir za društveno ekonomski razvoj Grada Gospića.

Project Management Consulting d.o.o.

Project Management Consulting će osigurati stručno provođenje cijelog procesa i davati će stručne savjete Lokalnoj skupini.

Provedba PUR-a (financiranje)

Gradonačelnik će formalno odlučiti tko će integrirati Lokalnu skupinu - Jedinicu za provedbu PUR-a.

Glavni zadaci Jedinice za provedbu PUR-a će biti slijedeći:

- opća koordinacija provedbe PUR-a i pojedinih projekata;
- nadziranje provedbe PUR-a;
- revizija i ažuriranje PUR-a;
- koordinacija i njega partnerstva za regionalni razvoj;
- privlačenje dodatnih financijskih sredstava za provedbu PUR-a;
- izrada pojedinačnih projekata.

Izrada projekata

Jedinica za koordinaciju PUR-a utvrdit će prikladne projekte na temelju prioriteta i mjera PUR-a. Savjetodavna pomoć Project Management Consulting-a prilikom izrade projekata bit će raspoloživa cijelo vrijeme provedbe PUR-a.

Odabir projekata

Kriteriji za odabir projekata trebali bi se temeljiti na prioritetima i mjerama ROP-a Ličko senjske županije i PUR-a (za sve projekte) i (za projekte koje sufinancira EU) biti u skladu s procedurama i programskim prioritetima EU. O kriterijima za odabir projekata bit će konzultirane sve gore spomenute skupine zainteresiranih strana.

Provedbeni plan Projekta ukupnog razvoja

- Institucije i mehanizmi realizacije
- Potrebne mjere institucionalnog jačanja
- Odbor za praćenje
- Postupci praćenja i evaluacije-ostvarivanje neposrednih ciljeva

Analizirajući cjelokupnu situaciju u Gradu Gospiću, njezinim razvojnim ograničenjima, definiranja razvojnih ciljeva za buduće razdoblje, potrebnih promjena gospodarske i ukupne društvene strukture, predloženih modela i konkretnih razvojnih programa u ovom djelu navode se nosioci programa kao i potrebne mjere za realizaciju programa i njihovu evaluaciju.

Kako bi došlo do realizacije zadanih ciljeva potrebno je sinergijsko djelovanje županijskih službi, ministarstava Vlade RH kao i jedinice lokalne samouprave.

Od Vlade RH se očekuje:

- dosljedno provođenje procesa decentralizacije,
- uska suradnja s jedinicom lokalne samouprave,
- prezentiranje programa vlade na lokalnoj razini, i
- provođenje edukacijskih programa za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave

Jedinica lokalne samouprave treba:

- uključiti se u proces lobiranja za rješavanje svih problema koji koče brže oživljavanje neiskorištenih i neaktivnih gospodarskih kapaciteta,
- nastaviti provedbu postojećih programa za potporu malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva
- kreirati s financijskim sektorom potpore za manje zahtjevne projekte u području turizma, zdrave hrane,
- razvoj poslovnih i turističkih zona,
- pronalaženje poticaja za privlačenje visoko obrazovanih i stručnih kadrova, te svih onih kadrova koji su potrebni za kvalitetno provođenje projekta razvoja,
- podizanje razine informiranosti potencijalnih poduzetnika o aktualnim programima, podizanje razine osposobljenosti administracije u jedinici lokalne samouprave kako bi se na taj način učinkovito pružile usluge zainteresiranima (koordiniranje, povezivanje, umrežavanje i druge oblike pomoći).

Kako bi se oko projekta ujediniли glavni nositelji razvoja potrebno je razviti novi oblik organiziranja tzv. lokalno partnerstvo. Na taj se način omogućuje:

- svakome da izloži svoja stajališta,
- šire sagledavanje lokalnih potencijala,
- povezivanje među aktivnostima,
- ostajanje bliže lokalnim prilikama,
- upravljanje na prilagodljiv način.

Lokalna skupina osniva se s ciljem predstavljanja interesa nositelja razvoja i uključenih zajednica, postavljanja strategije i provođenje razvojnog programa. Članovi lokalne skupine trebaju biti ljudi koji su spremni animirati razvoj u svojoj zajednici, obaviještavati, educirati i savjetovati, uspostavljati dijalog, identificirati sve one koji mogu biti uključeni u projekte, davati podršku voditeljima projekta.

Zadaci lokalne skupine:

- obavještanje i savjetovanje,
- animiranje i identificiranje voditelja projekta,
- organiziranje i provođenje neformalnog obrazovanja,
- izrada plana djelovanja i pronalaženje izvora financiranja,
- povezivanje sa stručnim tijelima,
- podrška i praćenje provedbe projekta,
- zajedničke aktivnosti.

Kako bi se vršila evaulacija razvojnog programa potrebno je definirati direktne i indirektne pokazatelje koje lokalna skupina može analizirati.

Potrebno je pratiti gospodarski razvoj kraja kroz:

- povećanje prihoda u proračunu
- povećanje broja poduzetnika – gospodarskih domaćinstava
- povećanje broja posjetitelja-broja noćenja
- smanjenje odljeva stanovništva
- povećanje životnog standarda

D) PLAN RAZVOJNE KAMPANJE ZA PROJEKTE

PROJEKT RAZVOJA "ALTERNATIVNOG TURIZMA"

Opći dio

"Alternativni turizam" definira nekoliko karakteristika:

- turizam koji poštuje ljudsku okolinu, njezin sklad i ekološke vrijednosti,
- razlikuje se od masovnog – klasičnog turizma,
- ponuda se prilagođava pojedincima i manjim skupinama, a ne masi
- cjelokupna je ponuda usmjerena na individualne potrebe, na taj se način razvijaju manji pansioni, restorani, obiteljski hoteli,
- ponudu koja se nudi karakterizira kvalitetan ambijent, ekološki i estetsko visokokvalitetan,
- posjetiteljima se omogućuje upoznavanje lokalne kulture i ljudi,
- nudi se različitost u odnosu na uobičajeni način življenja,
- ponuda vodi brigu o zdravlju, ugodi i pojedinačnim željama gosta.

Alternativni turizam na ruralnom području obuhvaća slijedeće ponude:

- a) turizam na seljačkom gospodarstvu,
- b) lovni turizam,
- c) vjerski turizam,
- d) kulturni turizam,
- e) gastronomski turizam,
- f) zdravstveni turizam,
- g) zavičajni turizam,
- h) sportsko-rekreacijski turizam,
- i) eko-turizam.

Turistička atraktivnost kraja – preduvjeti za razvoj turizma

Ocjena			Karakteristika
Loša	Dobra	Odlična	
		★	Zdrava klima
		★	Nezagaden zrak i voda
		★	Odsutnost buke
		★	Odsutnost potencijalnih opasnosti
		★	Očuvana priroda
	★		Očuvano graditeljsko nasljeđe
	★		Očuvane socio-kulturne značajke
		★	Slikovit krajolik
	★		Mogućnost slobodnog kretanja po okolini
		★	Uvjeti za rekreaciju i razonodu
	★		Ugostiteljski objekti s autohtonom ponudom
		★	Dobra cestovna povezanost
		★	Telefonska infrastruktura
	★		Udaljenost pošte i ambulante
		★	Udaljenost do prve trgovine i gostionice
★			Zainteresiranost stanovnika za bavljenje alternativnim turizmom

SWOT analiza razvoja turizma

S (Strengths – prednosti)

- očuvana prirodna i kulturna baština,
- veliki broj domaćinstava,
- relativno mala udaljenost od većeg središta i od mora .

W (Weaknesses – nedostaci)

- nedostatak smještajnih kapaciteta,
- nedostatak informacija o moćnostima razvoja za potencijalne pružatelje usluga,
- nedostatak informacija za potencijalne goste.

O (Opportunities – mogućnosti)

- manji broj smještajnih kapaciteta – bolja ponuda i veća zarada,
- ekološka, gospodarska i socio-demografska održivost,
- uporaba lokalnih resursa
- turizam kao nadopuna obiteljskom budetu.

T (Threats – prijetnje)

- needuciranost ljudi,
- smanjenje broja stanovnika
- smanjenje broja mladih,
- premalo specijalističkih znanja,
- nerazvijenost financijskih institucija,
- neiskorištenost potencijala u kontinentalnom turizmu.

Provođenje projekta razvoja ”alternativnog turizma”

Projekt treba započeti na način da se utvrde prioriteta područja i na taj se način grupiraju aktivnosti potrebne za njegovo provođenje. Mogu se postaviti tri glavna područje projekta:

1. Razvoj turističkih sadržaja i turističke ponude
2. Organiziranje gospodarstava za bavljenje seoskim turizmom
3. Promocija turističkih potencijala Grada Gospića

Razvoj turističkih sadržaja i turističke ponude

Kako bi se moglo nastupati na turističkom tržištu potrebno je razraditi turističke sadržaje koji će biti osnova dolaska turista u Grad Gospić, kao što je predviđena izgradnja ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta – ugostiteljsko turističkih zona, itd.

Organiziranje gospodarstava za bavljenje seoskim turizmom

Postojeći prirodni resursi, zdrava klima, zdrava hrana nedovoljno se koriste u turističkoj ponudi. Dugoročno gledajući seoski turizam može omogućiti zapošljavanje na desetke članova obiteljskih domaćinstava.

Kako bi se mogla provjeriti podobnost gospodarstva za bavljenje seoskim turizmom potrebno je provjeriti da li udovoljava sljedećim uvjetima:

- posjeduje odgovarajuće poljoprivredno zemljište,
- posjeduje gospodarske zgrade,
- ima u vlasništvu stoku,
- mogućnost uvida gostiju u poljoprivredne proizvodnje,
- lokalitet kuće na atraktivnom zemljištu,
- osiguran pristup automobilom do kuće,
- osigurana električna struja i tekuća voda,
- osigurana telefonska veza,
- odgovarajuća starosna dob članova seljačkog domaćinstva potrebama pružanja ugostiteljskih usluga.

Promocija turističkih potencijala Grada Gospića

Promocija je nužan faktor razvoja turizma i to ne samo za privlačenje turista i investitora već i za animiranje institucija za podršku turističkog razvoja.

U smislu gore navedenog treba poduzeti sljedeće aktivnosti:

1. Utvrditi položaj Grada Gospića kao turističkog odredišta
2. Identificirati sve moguće ciljne skupine (investitori, poslovni partneri itd.)
3. Pristupanje ciljnim skupinama:
 - izložbe, promocije, tiskovne konferencije
 - ishodovanje statusa turističkog mjesta za pojedina mjesta unutar Grada Gospića
 - izraditi promidžbeno-komercijalni materijal
 - definirati prepoznatljive suvenire Grada Gospića
 - koristiti konzultante za promociju
 - marketing kampanja: web stranice, brošure i CD-i
 - stalna komunikacija s turističkim, vjerskim promotorima iz drugih sredina